

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב ראובן בן דוד יוסף זצ"ל

הצדיק הרב ראובן בן דוד יוסף זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ג (1923) בעיר דאטץ שבדרום מרוקו. בראשית דרכו התורנית למד בישיבת 'אביר יעקב' בתפילאלת אצל האחים הקדושים הצדיקים המקובל הרב ישראל אביחצירא (סידנא בבא סאלי) והרב המקובל הרב יצחק אביחצירא (סידנא בבא חאקי) ולמד בחברותא עם המקובל ר' מאיר אביחצירא (ה'בבא מאיר'). מסופר כי כשלמדו בצעירותם בחברותא ה'בבא מאיר' היה מביא פסוק מהתורה לרבינו והוא השיב בשלושה חידושים יקרים. במשך 13 שנה הסתגר בישיבה שהיתה מעל ביתו. שקד על לימוד תורת הנגלה והנסתר יומם ולילה. בגיל 18 כבר הוציא לאור 5 ספרים עם חידושו. בחצות לילה סבו היה נגלה אליו ומגלה לו סתרי תורה ובכל ערב שבת זכה לראות את סבו מגיע מהעולם העליון ועורך קידוש לאמו. קיבל הסמכה לרבנות מר' מאיר אביחצירא ומר' משה זריהן (ראב"ד מרקש). כיהן כדיין ומורה צדק בעיר בנחמד (מרוקו). משנת ה'תש"ז (1943) עסק בהוראה במוסדות 'אוצר התורה' שייסד הצדיק ר' רפאל אליהו עבו.

בשנת ה'תשט"ז (1952) עלה עם משפחתו לארץ ישראל והתיישב באשקלון. עוד במרוקו ביקש מתלמידיו לא לגלות את זהותו והסתיר את גדולתו בתורה. סירב לקבל על עצמו משרת רבנות למרות שיכל לקבל את משרת רב העיר בערים אשקלון וטבריה. העדיף לשקוד באוהלה של תורה בלי שום טירדה, בקדושה וטהרה חסידות צדקות והסתרה גדולה. התפרנס מעבודת כפיים. ערך סיגופים, צומות ותיקונים. בהמשך שימש במועצה הדתית אשקלון. בכהונתו הציבורית נתן מענה במאור פנים קיבל כל אדם מכל שכבות הציבור דתיים וחילונים כאחד גם אם זה היה כרוך בהוצאה כספית מרובה מכיסו הפרטי. קיים נפשות יתומים ואלמנות בקדושה וחסידות. תרם כספים רבים ללא שום פרסום. ענוותן עצום.

כתב 18 ספרים בכל הפרד"ס (פשט, רמז, דרוש, סוד), חיבר פיוטים ומסר שיעורי תורה בארץ ישראל ובחו"ל. רבים פנו אליו כדי להתברך ומפיו ולקבל עצה ממנו ואת כולם קיבל במאור פנים. ברכותיו התקבלו בשמיים מבחינת 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. העניק תשמישי קדושה למבקשים ללא קבלת תמורה כספית. לקראת חג הפסח נהג לחלק מצה שמורה וחרוסת לכל נצרך. במוצאי חג השבועות, ז' סיוון ה'תשל"ה (1975) לאחר מאבק ממושך במחלה הידועה התבקש לבית עולמו. חי כ-52 שנים בלבד. ציונו בהר הזיתים בחלקת כיסא רחמים בירושלים. מוסדות רבים של תורה, תפילה וחסד נוסדו להנצחת הצדיק בערים שונים בארץ, באשדוד הקימו את תפארת ראובן, עטרת ראובן, דגל מחנה ראובן ובירושלים הקימו את אוהל ראובן ובנתיבות הקימו את עטרת ראובן חסדי יוסף על שם הצדיק.

סבא (מצד אביו): המקובל ר' סעדיה. **אביו:** ר' שמעון. **אמו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת שמחה (בת הגאון רבינו שלמה סלימאן פרץ זצ"ל, הרב הראשי של דאטץ ומח"ס 'חכמת שלמה').

בניו: הצדיקים ר' יהודה, ר' סעדיה, ר' עמרם ור' רפאל. **בנותיו:** מרת ציפורה (נישאה לר' דוד יפרח), מרת שולמית (נישאה לר' מרדכי בן עטר), מרת רחל (נישאה לר' יוסף פרץ) ומרת זוהרה. **מרבנותיו:** הצדיקים המקובלים ר' ישראל אביחצירא (בבא סאלי), ר' יצחק אביחצירא (בבא חאקי), ר' משה זריהן (הרב של מרקש), ר' יעקב בן-חמו. **חברותא:** המקובל הצדיק ר' מאיר אביחצירא (בבא מאיר). **מתלמידיו:** הגאון ר' יחייא אביטבול. **מספריו:** יעוז והדר • מאמר פליאה • בני ראובן • גלי רזיא • מילתא בטעמא • ארבעה במסרה • אגרת המוסר • דבר חכמה • מגיד תעלומה • רביד הזהב • יעצה ותושיה • שיר ושבחה • שו"ת משיב דבר • דברי תפילה • נפש טוב • על אגדות הש"ס • אילן הקדוש • תרי"ג מצוות בעשרת הדברות • דברי חכמים • קול מבשר • דרשות.

פעם אחת רבינו נסע עם בנו לאשדוד כדי לבקר את ידיד נפשו הנאמן והחברותא בקודש סידנא בבא מאיר זיע"א שלצידם ישב חתנא דבי נשיאה הרב עמינדב מכלוף קריספין שאז היה בן תורה צעיר ולימים עלה ונתעלה במעלות התורה ומונה להיות רבה של קרית ביאליק. רבינו שוחח עימם ובסיום פגישתם נפרד לשלום. כשרבינו יצא מהדלת הבבא מאיר הוציא מהספריה את ספרו של רבינו "מילתא בטעמא" ואמר לחתנו: "זה סיפרו של היהודי שהיה כאן. יש פה אלפי מקורות מספרים שלא היו מצויים בזמנו במרוקו. אין ספק שהמחבר כתב את חידושי ברוח הקודש".

המעשה היה במרוקו, באותו יום שיש לא הביאו דגים לשוק. השמש שאל את רבינו מה לעשות. הצדיק השיב לשמש, לך אסוף לי עשרה אנשים ובוא איתי. כשהגיעו לשפת הים הרב אמר להם לסובב את פניהם כשגבם יהיה לים ופניהם ליבשה, רבינו אמר מה שאמר, **והדגים התחילו לקפוץ מהים ליבשה. רבינו ציווה לקחת דגים לכבוד שבת. אחרי שאספו את הכמות הדרושה רבינו לחש וכל הדגים חזרו לים.**

בשנת פטירתו הגיע חג הפסח. עניי העיר לא קיבלו את המעטפה עם העזרה הכספית 'מהמעוצה הדתית' כפי שהורגלו. הם הלכו למשרדי המועצה לברר את פשר הדבר. אנשי המועצה לא הבינו על מה המהומה ועל איזה עזרה כספית מדובר כי מעולם הם לא חילקו כספים בחגים לאיש. המשרד של רבינו היה סגור במשך כל שנת האבל שלו. לאחר מכן בני משפחתו פתחו את המשרד לעשות סדר כדי לפנות את חפצי רבינו ולפתע הם מגלים ארגז מלא מעטפות שרבינו לא הספיק לחלק ונתן מכיסו והסתיר את זה תחת שמה של המועצה הדתית.

באחת מפגישותיו של סידנא בבא סאלי זיע"א עם רבינו ואדם נוסף רבינו ישב לשוחח עימם. כשנפרד לשלום וסובב את גבו הבבא סאלי אמר עליו, אתה רואה את היהודי הזה? **תורתו מור זקני הקדוש מרן אביר יעקב אביחצירא זיע"א.**

בניו סיפרו שבכל ימי השבעה השעון שבבית הצדיק נדם והעופות הפסיקו להטיל ביצים מרוב הצער.

הגאון רבי זליג ראובן בנגיס זצ"ל - נולד בי"א בסיוון ה'תרכ"ד (1864) בעיירה שניפישוק הסמוכה לוויילנה שבליטא. בהיותו בן 17 הגיע ללמוד בישיבת וולוז'ין. קיבל סמיכה לרבנות מהנצי"ב, מר' יצחק אלחנן ספקטור ור' שלמה הכהן (בעל החשק שלמה). בשנת ה'תרנ"ד (1894) התמנה לרב ואב בית דין בבדאקי שבפלך הורדנא עד לשנת ה'תרע"א (1912). לאחר מכן שימש ברבנות בקלוואריה עד לשנת ה'תרצ"ז (1938). בזמן מלחמת העולם הראשונה שהה בסמולנסק ומילא את מקומו של הרב אברהם ברוך סולובייצ'יק שנפטר באמצע המלחמה. התפרסם כתלמיד חכם וכלמדן. הרבה לחדש חידושים בדרך הפלפול. גאון. עילוי. שקדן עצום. בשנת ה'תרצ"ז (1938) עלה לארץ ישראל והתמנה לראב"ד העדה החרדית. שימש גם כראש ישיבת 'אהל משה'. לאחר פטירתו של הרב יוסף צבי דושינסקי בי"ד תשרי ה'תש"ט (1949) מונה תחתיו לגאב"ד העדה החרדית, בתפקיד זה שימש עד לפטירתו. נפטר ב- ז' בסיוון ה'תשי"ג (1953). חי כ-89 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. לזכרו הקים ר' מרדכי אהרן שיינברגר ישיבה בירושלים הנושאת את שם ספרו 'לפלגות ראובן' וכן הוקם לזכרו כולל 'ר' זליג ראובן' בבית וגן.

אביו: ר' צבי הירש בנגיס. **אחיו:** ר' משה אהרן בן דעת בנדס הי"ד (רבה האחרון של העיר בילסק. נספה בשואה). **מרביתיו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' חיים הלוי סולובייצ'יק. **מתלמידיו:** ר' שלמה זלמן אוירבך, ר' יוסף שלום אלישיב, ר' ישראל גרוסמן **מספריו:** **לפלגות ראובן** - שבעה חלקים ובהם חידושים לתורה, לתלמוד ולמועדים, בהלכה ובאגדה **יחידושי הגר"ר** - ליקוט מכתב ידו ומספרו "לפלגות ראובן" על סדר עניינים בש"ס.

מסופר, כי פעם אחת הגיעה השמועה על בקיאותו הנפלאה לאוזני מרן הגאון רבי חיים סולובייצ'יק צוק"ל מבריסק, והיה קשה בעיניו להאמין שהבחור זליג ראובן אכן יודע את הש"ס כולו בעל פה ישר והפוך, עד שפגשו ושאלו על אמיתות השמועה, רבינו במקום לענות תשובה לרבי חיים ביקשו לבחון אותו, ומרן הגר"ח ביקשו שיחזור לפניו על סוגיה מסוימת שהוא עסק בה בעל פה, **אבל הפוך מן הסוף להתחלה**, משעשה כן, הפטיר מרן הגר"ח בהשתוממות ואמר: **'עכשיו אני חייב להאמין'**.

בעודו כתלמיד מן המניין בישיבתו, שנה אחת בפורים, התנה אחד הנדיבים את תרומתו לשמחת הפורים - **12 בקבוקי יין**, אם התלמיד ראובן בנגיס יקרא מילה אחת ממשנה במסכת בבא מציעא, ומילה אחת ממשנה במסכת ביצה, ואח"כ שוב מילה שנייה מאותה משנה בב"מ ומילה שנייה נוספת מביצה עד סיום שתי המשניות. **רבינו לא אכזב ובפיות פעורים שתו התלמידים את דבריו במשניות, וקיבלו את מה שהובטח להם.**

מספר אחד שראה במו עיניו, איך אברך, שגבהה רוחו בא לדבר עימו בלימוד, ורבינו ראה צורך להנמיך את דעתו מעט. הצביע לפניו על ארון הספרים, שהכיל מאות ספרים, **וביקשו להוציא איזה ספר, ויאמר מספר מילים מתוכו והוא ימשיך את דבריו.** אחרי שהלה נטל את האתגר, שהוצב בפניו ופתח בזה אחר זה ספרים רבים וסגרם במבוכה, אכן קיבל מושגים חדשים בידיעת התורה ומכמניה. בתוכחת אהבה אמר לו הצדיק: **"וכי על מה יתגאה בן רימה ותולעה, הן על כל זאת לא רמה רוחי, וממה יינשא רוחו של אדם בר תמותה וחלוף?!"**

מרן הנצי"ב ניסה פעם להשתמש בכישרונותיו המיוחדים וכמעט שהדבר הצליח יתר על המידה כשציגי הממשלה הרוסית באו לביקורת בישיבה, **בעקבות הלשנה על שלא לומדים בישיבה מקצועות חול וביניהם את השפה הרוסית,** אמר להם הנצי"ב שהדבר אינו כן וכל תלמידי הישיבה הבינו את ההרצאה, שנשא הפרופסור על חשיבות השפה הרוסית, **עד שישינו תלמיד אחד שיכול לחזור ברוסית על כל הדרשה מילה במילה, גם ישר וגם הפוך מהסוף להתחלה!** הנציגות הרוסית לא האמינה למשמע אוזניה ודרשה לראות את הבחור הפלאי הזה. ר' זליג ראובן עמד באתגר שהוצב לפניו וחזר על כל הנאום הנמלך ישר והפוך ברוסית בהירה ובלשון נעימה... **אבל משהתעשתו נציגי הממשלה מהרושם האדיר, שעשה עליהם הדבר, פלטו במבוכה: "אין ראייה מבני אדם לא מצויים ולא רגילים כאלו".**

מספר הרב שורין (בספר 'קשת גיבורים' חלק א' עמוד 40): זוכרני ביקור אצל הרב זליג ראובן בנגיס בירושלים, בשנת ה'תרצ"ט (1939). הוא שימש אז בכהונת הרב הראשי של העדה החרדית, וכבר היה כבן שמונים, אך לא נהג כבוד וגדולה בעצמו. **דירתו, בת שני חדרים וחצי, הייתה צנועה ביותר ורהיטיה פשוטים ושנים.** הוא דר בבתי ניטין שבין מאה שערים ובתי אונגרין. ביתו היה פתוח לדורש בכל עת. **מזכירים ומשמשים לא היו לו, וכן לא קבע שעות מיוחדות לקבלת אורחים, אלא היה מקבל כל אדם כל שעה.** שיחתו, אפילו שיחת חולין, הייתה מתובלת דברי תורה, וככל בקי בתורה היה אוהב לפעמים להשתעשע בה. כשנכנסתי אצלו, נמצאו עמו שני רבנים, ובדרך שיחתם היו מסתייעים בדברי חז"ל. הלמדנים מעלים כרגיל את המאמר כלשונו, אבל לא תמיד זוכרים הם גמרא זו היכן היא. הרב בנגיס היה שואלם כפעם בפעם, כביכול דרך הלצה: "נו, היכן גמרא זו?" לבחון כאילו מידת בקיאותם, וכל זה בבת צחוק ושעשוע בעלמא. הייתי צעיר וכדרך הבחורים ניסיתי להביך במקצת אותו גאון. שאלתי, אם גם הוא מסכים להיבחן, כדי שאעמוד על מידת בקיאותו. הוא הסכים מיד. ולא עוד אלא שבצעמו הציע לי כיצד לבחון אותו "קח נא, במטותא", אמר, "מסכת איזו שתיקח, פתח אותה מלמטה בסופי העמודים וקרא באזניי שלוש ארבע מלים, בין מתוך הגמרא ובין מתוך דברי רש"י או התוספות, ואומר לך, מהי המסכת ומה מספר הדף". עשיתי כדבריו, ובכל פעם קיבלתי את התשובה הנכונה בדיוק מפליא: מסכת פלונית, דף פלוני, מסכתא פלמונית, דף פלמוני. מכאן גודל פשטותו ותמימותו ואותה נכונות להצטרף לבחור ישיבה צעיר ולשתף עצמו במשובתו, כדי לחבב עליו את לימוד התורה עוד יותר.

הגאון הרב יעקב חיים סופר זצ"ל נולד בבגדאד בשנת ה'תר"ל (1870). למד בצעירותו בבית-המדרש בית זלכה בשקידה ובהתמדה. מיעט בתאוות העולם, מיעט בשיחה ובשינה. **גאון בנגלה ובנסתר**. התפרנס כסופר סת"ם, ומכאן שם משפחתו 'סופר'. בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לארץ והצטרף אל המקובלים בבית המדרש 'בית אל' שבעיר העתיקה. רבים שיחרו לפתחו בבקשות לתפילה וישועה. מימיו לא שח שיחה בטלה בבית הכנסת ובעת הסעודה. הקים עם חבריו את בית-הכנסת "שושנים לדוד" בשכונת הבוכרים בירושלים. ענוותן מופלג. כאשר ביקשו למנותו כרבה של דמשק, סירב. למד בישיבת המקובלים "רחובות הנהר". העיד הגאון ר' יהודה צדקה, כי מדי שבת צורת הגאון הייתה משתנה לבלתי הכר ממש. נפטר ביום שבת קודש ט' סיוון ה'תרצ"ט (1939). חי כ-69 שנים. ציונו בחלקת החסידים לעדת הבבלים שבהר הזיתים.

אביו: ר' יצחק ברוך ממשפחת מוסא. **אמו:** הרבנית אסתר. **אשתו:** הרבנית פרחא. **בנו:** ר' משה. **בתו:** מרת רג'ינה. **מרבתי:** אביו, ר' יצחק ברוך, ר' אלישע דנגור. **חברותא:** ר' חיים שאול הכהן דוויק. **מספרי:** **כף החיים**- על אורח חיים ויורה דעה (10 חלקים, עסק בחיבור זה קרוב לארבעים שנים!) **יחוקי חיים**- דרשות **באר מים חיים**- שו"ת **יחיים עד העולם**- דרשות **יגל יעקב**- דרשות על פרשות השבוע **יקול יעקב**- הלכות סת"ם **ישמח ישראל**- דרשות **יבית יעקב**- דרשות **יעדות ביעקב**- דרשות לשבתות **יחפץ בחיים**- דרשות לאירועים **יקונטרס החלומות**- דברים שהתגלו בחלום (כ-1700! חזיונות שגילו לו מן השמיים).

משמיי הסכימו על חיבורו הקדוש 'כף החיים'. וכך מספר ר' יעקב חיים סופר ב'קונטרס החלומות': "פעם אחת ראיתי למורי ורבי אבי זצ"ל, ואמרתי לו: "מה אומרים למעלה על ספרי הקטן 'כף החיים'? ואמר לי, **ששמחים עליו**. ואמרתי לו: 'תבקש רחמים עליי' מלפני אלקי השמים, שיסייעני לחבר על כל 'אורח חיים'. ואכן כך היה.

עוד הוסיף רבינו שם: "ליל שבת ז"ך אב ה'תרע"ו ראיתי למר אבי וכו', **אחר שהיה לו י"ז ימים משנפטר**. ושאלתי אותו: 'מה אומרים באותו עולם על ספר 'כף החיים'? וענה ואמר לי בזה הלשון: **ספר 'כף החיים' חכמים ורבנים גדולים לומדים בו**. עוד מובא שם: "כשסיימתי עם ספר 'כף החיים' חלק שני, ראיתי, שחתמו עליו בית דין, וגם רבינו המקובל הגאון רשכבה"ג הרב יוסף חיים צוק"ל (הגאון בעל ה'בן איש חי', רבה של בגדד)".

השגחת ה' יתברך החופפת על יראיו ליוותה את רבינו לבל יינזק, חלילה, בשום אופן. בשנת ה'תרפ"ז, י"א לחודש תמוז, עסק רבינו בתורה, כדרכו, בעליית עזרת נשים של בית הכנסת "שושנים לדוד" וכתב את חיבורו, והנה לפתע החלה רעידת אדמה חזקה מאוד בא"י. כתוצאה מכך, התמוטטו בתים רבים, אך, **בחסדי ה' ליהודים לא הייתה שום אבדה בנפש, בעוד אצל הערבים מתו רבים, והיה בכך קידוש ה'.**

רבי יעקב, כאמור, היה עוסק בתורה בעליית בית הכנסת. בעקבות הרעש התמוטט כל הקיר הפונה לרחוב, וכן המדרגות המובילות אל "שושנים לדוד", אך **הצד שבו ישב ולמד רבי יעקב לא התמוטט כלל, וכן הילדים, שהיו למטה בחדרי תלמוד התורה, לא ניזוקו כלל**. מיד הגיעו אנשים והעלו סולם אל העליה, ואט אט הורידוהו לרבי יעקב חיים כשהוא בריא ושלם לחלוטין - ויהי לפלא. רבי יעקב כתב זאת בספרו 'כף החיים': "בירושלים עיה"ק ת"ו אין גוזרין תענית ציבור על הרעש ומפולת, כי לא הזיקה מפולת בירושלים!".

ש' מן החלומות, שהוכיחו את רבינו מן השמים, ושיבצם בחיבורו "כף החיים" בעילום שם. לדגמא, בהלכות תפילת המנחה (סימן רלב, ס"ק ו) כותב ב"כף החיים" בזה הלשון: "ותחילה יאמר למנצח על הגתית וכו', ופרשת התמיד ופיטום הקטורת וכו', אשרי יושבי ביתך וכו', כפי שכתוב בסידורים וכו', ואל ישנה מזה הסדר, ואפילו אם היה הזמן דחוק, כי מעשה באחד ירא שמים שהיה פעם אחת הזמן דחוק ולא אמר למנצח ופרשת התמיד, רק התחיל לומר לשם יחוד וכו' והתפלל שמונה עשרה, ובאותו הלילה הוכיחו אותו בחלום **לאמר: מדוע העולם מתפללים תפילה שלמה ואתה חסרה? ועל כן, כל אדם - יש להיזהר בזה**. "עכ"ל. רבינו לא מציין, מי הוא אותו איש "ירא שמים" שהוכיחוהו בחלום, אולם, לאחר שנים רבות מצאו בני משפחתו מעשה זה ב"קונטרס החלומות" שלו, כי בו היה המעשה.

וכן בהלכות תפילה (סימן צא, ס"ק מה) כתב ב"כף החיים": "מעשה באחד, שהיה נוהג לתת שלוש פרוטות קודם התפילה לצדקה, וגם ב'ויברך דוד', ופעם אחת חיסר, והוכיחו אותו בחלום על זה". וגם במעשה זה, שהעלים שם האיש, מוזכר ב"קונטרס החלומות" שלו, כי בו היה המעשה, והעלים שמו, לרוב צניעותו.

הוסיף על זה נינו הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א (בהקדמת הספר "ישמח ישראל") אחר שהביא מעשיות אלה, וזה לשונו: "וראה ובחן לשונו הטהורה, שהגדיר עצמו **"ירא שמים"**. וגם לפי דרכנו למדנו, כי **"עוונות" גדולים, ממה שחיסר לומר פיטום הקטורת בתפילת מנחה או שרק נתן פרוטה אחת לצדקה ב"ויברך דוד"** לא היו לו לזקננו הסבא קדישא צוק"ל, שהיו צריכים מן השמים לבוא ולהוכיחו. והבן היטב, כי יש הרבה להבין. "עכ"ל. והדברים מבהילים!

רבינו היה יוצא מבית הכנסת בתחילת אמירת "עלינו לשבח", ולא היה ממתין, עד שהחזן יסיים, כל זה מחשש, שמא יגש אליו אחד המתפללים וידבר עימו ויצטרך לענות לו, ושמא חלילה וחס ייגרר לדבר בבית הכנסת דברים שאסור לדבר שם, וח"ו יגרום לעיכוב הגאולה ולצער השכינה. כל כך היה נזהר בכבוד בית הכנסת.

בספר 'אבותינו סיפרו לנו' הובא סיפור מופלא על הגאון ר' יעקב חיים סופר זצ"ל, אשר קבע לימודו בעזרת הנשים של בית-הכנסת "שושנים לדוד", בו שכן תלמוד תורה הספרדי. וכשהחלה רעידת האדמה פרצו זעקות שבר. קם הרב מתלמודו, והורה לילדי התלמוד תורה לצאת מיד לרחוב. הוא עצמו עמד במרפסת ועקב אחר יציאתם, ולא שת ליבו לאזהרות החוזרות ונשנות של הסובבים אותו, שהמבנה מסוכן והמרפסת עומדת לקרוס בכל רגע.

רק לאחר שהודיעו לו, שהבניין פונה מכל יושביו, פנה הרב לצאת, ושם גילה את הגאון הרב עובדיה יוסף שליט"א שהיה אז ילד רך, כאשר תקרת הישיבה נפלה עליו, ולא הייתה לו שום אפשרות לחלץ את עצמו, והגאון חילצו. לאחר מכן ירד לקומת הקרקע. אך דרכו רגליו על הקרקע, הזדעזע הבניין מאחוריו, המדרגות התפוררו, והגג התמוטט ברעש גדול ובענן אבק, והיה הדבר לעיני כל לפלא גדול!

להן סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל ששמע את הסיפור מפי דודו, הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל: פעם אחת, בעל 'כף החיים' (שהיה מתלמידי רבנו יוסף חיים), ישב וכתב חידושי תורה, והנה באמצע הלילה הוא רואה את מלאך הממונה על הנשמות שבא ליטול את נשמתו. אמר לו בעל 'כף החיים': "הרי עוד לא סיימתי לכתוב את הספר 'כף החיים'!". אמר לו מלאך המוות: "יש גזרה על הציבור, והקב"ה רוצה לקחת צדיק אחד שיכפר על הדור".

אמר לו הגאון: "וכי אני צדיק?! תלך לרבי יחזקאל עזרא, המגיד הירושלמי, כי הוא צדיק גמור!". הלך מלאך המוות לחכם יחזקאל עזרא ואמר לו: "באתי לקחת את נשמתך, מכיוון שישנה גזרה, וצדיק מכפר על הדור, וחכם יעקב סופר שלח אותי אליך". אמר לו הרב עזרא: "תלך לחכם יצחק שרים, הוא צדיק שמגן על הדור, לך תיקח את נשמתו".

בבוקר נכנסו חכם יעקב סופר והרב עזרא לבית המדרש, והרב צדקה יושב במקומו. אמר הרב עזרא לרבי יעקב סופר: "למה שלחת לי אותו?". אמר לו: "מכיוון שאתה צדיק". אמר לו הרב: "מה עשית?". אמר לו: "שלחתי אותו לחכם יצחק שרים". וכן היה, שבאותו בוקר נפטר הרה"ג יצחק שרים, שהיה למדן גדול וחסיד.

עוד סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל המלמדנו על כוחם של רבותינו, ומעשה שהיה- כך היה: בבגדד היה גוי אחד שזנא ישראל מובהק, ובכל הזדמנות, שהייתה לו, נהג לבזות את היהודים. פעם אחת, הרה"ג חכם סלמאן אליהו זצוק"ל בעל 'כרם שלמה' (אביו של הרה"ג מרדכי אליהו), והרה"ג חכם יעקב סופר זצוק"ל בעל 'כף החיים', והרה"ג חכם יוסף עזרא זצוק"ל הלכו ברחוב ואותו גוי ראה אותם וקרא להם שיבואו.

כאשר הגיעו אליו, הראה להם, כיצד הוא בולע סכינים לתוך מעיו ומוציא אותם, והיה עושה זאת על ידי כישוף, והוא החל ללגלג ל"ע על תורתנו הקדושה ולומר: "וכי בתורה שלכם יש דברים כאלו? אתם לא יכולים לעשות זאת!", והחל לבזות את הרבנים. עמדו הרבנים ואמרו "ויהי נועם" ומזמור "יושב בסתר", והנה הגוי לא הצליח להוציא את הסכינים שבלע, כיוון שהמזמור "יושב בסתר" נקרא שיר של פגעים ומבריק את השדים. והוא החל צועק: "הסכינים בבטן שלי, תוציאו אותם!". אמרו לו הרבנים "מה אתה רוצה מאתנו, וכי אנחנו הכנסנו לך אותם?". והוא החל לצעוק: "משה אמת ותורתו אמת, וכל דברי הרבנים אמת, וכל מה שעשיתי היה בשקר".

הגאון רבי יעקב חיים – באחד הימים בדרכו אל הכותל המערבי, ניגשה אליו אשה זקנה, והיא גוללה באוזניו, עד כמה גדולה מצוות גמילות חסדים ובזה אפשר להציל נפשות, וסיפרה, שהיה לה בן אחד כשהגיע לגיל שמונה שנים, וכבר ידע מאה ועשרים דפי גמרא! וחלה ל"ע במחלה שהייתה מחלה מצויה באותה תקופה. אך מאחר שלא היה להם כסף כדי לשלם לרופא, החליט בעלה למכור את ביתו ובכך יוכל לשלם לרופא.

לאחר שמכרו את הדירה, לקח בעלה שתי לירות ורץ לרופא לשלם לו, שירפא את בנו, כעס הרופא ונתן לו שתי סטירות לחי, ואמר לו: "עכשיו אתה נזכר לבוא אצלי? כבר אין תקנה!" ובאמת הילד לא התגבר על מחלתו ונפטר. אמרה לו: "תתאר לעצמך, אילו היה אז גמ"ח היו ממהרים מקודם ללכת לרופא, ואז הילד היה חי, ואם היה ממשיך לגדול, מי יודע איזה גאון היה יוצא הילד הזה".

הרה"ק ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ה (1805). מסופר כשבאה אימו אל הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימינוב, ולקחה עמה את בנה שהיה אז בן ג' שנים, כשניגש אל הרה"ק נענה הצדיק בהשתוממות: **"של מי הילד הזה? הלא הוא יהיה לאור עולם!"** ויקחהו על ברכיו ויברכהו. **גאון בנגלה ובנסתר.** בקי בש"ס, מדרשי רז"ל, מכילתא, ספרא, ספרי, זוה"ק, כתבי האריז"ל. חסיד. גדול בקדושתו ופרישותו. עניו. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** משנת ה'תרט"ו (1855) החל לשמש בפועל כאדמו"ר בזידיטשוב. נפטר ב-ט' סיון ה'תרל"ג (1873). חי כ-68 שנים.

אביו: ר' ישכר בעריש. **אמו:** מרת עטיא. **בתו:** מרת סאשע רייזל. **בניו:** כולם שימשו באדמו"רות: ר' אלכסנדר סנדר יום טוב ליפא (ממלא מקום אביו. חתן ר' לייבוש יאלעס), ר' שלמה יעקב (האדמו"ר השישי מזידיטשוב), ר' ישכר בעריש (מלודינה. חתן ר' אברהם מסטרטין), ר' אליהו (חתן ר' יהודה לייביש ערליך, רבה של ראזלה), רבי מנחם מנדל (חתן ר' חיים אברהם ממיקוליב). **מתלמידיו:** ר' מאיר יוסף ויס (ה"אמרי יוסף" מספינקא). **מרביתיו:** ר' יהודה צבי מראזלא, ר' מנחם מנדל מרימינוב, ר' אורי מסטרעליסק, ר' יהודה צבי מסטרעטין, ר' שמעון מיערוסלאוו, ר' מאיר מפרמישלאן, ר' צבי הירש מזידיטשוב. **מספריו:** **פירוש מהרי"א-** על מדרש רבה וילקוט שמעוני **יליקוטי תורה וש"ס-** על התורה **פאר יצחק-** תולדות הצדיק וסיפורים אודותיו.

פעם אחת היה יהודי אחד שהחזיק בית-מרזח לפרנסתו. באחד הימים השתכר ערל אחד עד לשכרותו של לוט ממש, ובעת שכל הערלים הלכו כבר לביתם, נשאר זה הערל בבית-המרזח ולא רצה לפנות את המקום, ומפני שהייתה כבר השעה מאוחרת מאוד, רצה בעה"ב להיפטר כבר ממנו, אבל הגוי דרש עוד ועוד משקה, ובעה"ב סירב לתת לו, **עד שהגוי הרים את ידיו על היהודי והחזיר לו בעה"ב דחיפה חזקה ונפל על הרצפה ונחבט ראשו, ואשר שכב לא יוסיף לקום, וראה הבעה"ב שרוח חיים אין בו.**

כשראה הבעה"ב את צרתו שנקלע בה, לקחו והטמינו במרתף ביתו, וחבש את סוסו ורץ לבית הצדיק הרה"ק בזידיטשוב לשיח לפניו צרתו אשר קרהו. כשנכנס אל הרה"ק וסיפר לו האסון, אשר קרה בתוך ביתו, ציווה עליו הרה"ק לאמור: **"שוב אל ביתך ותד אל המרתף ותלחוש באזני השיכור ההוא וכה תאמר לו: הרבי מזידיטשוב פקד עליך שתקום ותלך לביתך!"** חיש מהר חזר הבעה"ב לביתו ועשה כמצוות הרה"ק ולחש כך לאזני הגוי הפגר. ויקם השיכור על רגליו והלך לביתו ועלה על מיטתו ושם שוב לא קם, ואיש לא ידע מהנעשה עליו במשך הימים האלו שהיה במרתפו, ומתוך כך נושע זה היהודי.

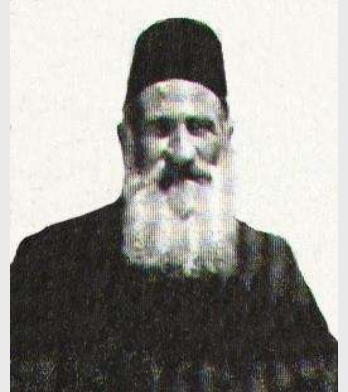
על שקידתו בתורה המופלאה העיד, כי זה חמישים וארבע שנים רצופים לא עבר עליו חצות לילה בשינה (חוץ מחמת אונס גדול), ולפי החשבון היה זאת מעת היותו בן 14 שנים, והיה עוסק בתורה ובעבודה כל הלילה, והיה לומד בעמידה. **ובחורף נבקעו ציפורני ידיו מן הקור, ששרר בביתו.** אולם כל המניעות הללו לא עשו עליו שום רושם, והוא היה עוסק בתורה ובעבודה בכל לילה ולילה.

הרה"ק היה מהמיוחדים בדורו בעניין החסד, והשיא יתומים ויתומות רבים, ואמר לפני פטירתו, שאינו יודע אם עשה מעשים טובים בחייו, **אלא העובדה שהשיא ארבעים יתומים! וכמו כן ידוע שבכל עת שעשה נישואין לאחד מבניו- השיא גם יתומה ונתן להם נדן ומזונות על שולחנו.** פעם אחת בא אליו בן טובים, שבגדו בלה מזוקן, וכשהבחין הרה"ק בדבר, **פשט מיד את לבושו מעליו ונתנו לו, ואח"כ כשבא אליו אחד מבניו ומצאווה יושב בטלית קטן בלי בגד העליון, והתפלא על המחזה, עד שנודע לו סיבת הדבר שנתנו לאותו עני.**

בימי אברכותו באחד מימי החורף הקשים הזדמו רבינו מיקוליטשין, והתאכסן בבית בעה"ב אחד בשם ר' זעליג. רבינו ישב שם כל הלילה ועסק בתורה, ובאשמורת הבוקר ראה שקם בעה"ב והכין לדרך פעמיו, וכששמע שהוא נוסע לארץ הגר (אונגארן), ביקש ממנו שיקח אותו עימו בעגלה, ונעתר לו. אבל מכיוון שהעגלה הייתה קטנה, נשאר לרבינו מקום לשבת רק מאחורי העגלה. ר' זעליג ומשרתיו התעטפו בבגדים חמים, אבל לצדיק היה רק מטפחת צמר שכרכה על צווארו. לקח גמרא מתרמילו והתעסק בתלמודו. כך נסעו מספר שעות. פתאום הבחין הבעה"ב כי לא נשמע קול הלימוד, והלך לבדוק מדוע. **הצדיק התעלף מקיפאון וקור.** האיש האיץ בסוסיו עד שהגיע לבית כפרי והורידו את גופו הקפוא לבית, וטיפלו בו שעות עד שהתחמם והקיץ לתחיה, ונשאר שם הרה"ק עד יעבור קור, ונפטר ממנו בשלום.

אחרי שנים רבות ממעשה הזה, אותו ר' זעליג נעשה מוכר מכס הדרך של הממשלה. ופעם אחת העיז בעל עגלה אחד את פניו נגדו, וכעס ר' זעליג והיכה את הבעל עגלה מכה על ראשו, **והלה נפל כפגר מת.** כשראה זאת, נבהל וברח לארץ הגר (אונגארן), ויהי נע ונד בארץ ההיא מספר חודשים מכיוון שהיה ירא לשוב לביתו כי פחד מהמשפט. פעם אמרו לו מכיריו: **"הלא בארצך יושב צדיק כביר שמושיע רבים מבני ישראל, הרבי מזידיטשוב, אולי תלך אצלו ותספר לו אסונך אשר קרה?"**

ר' זעליג שמע לעצתו ונסע בשיירה של חסידים שנסעו אז לשבת לזידיטשוב, ובבואם לקבל שלום מהרה"ק, הכירו הצדיק מיד ונתן לו שלום בפנים צוהלות, **וקרא אותו בשמו ובשם מקומו, והזכיר לו הרה"ק את המעשה מאברך אחד, שנסע אותו לארץ הגר וקפא בדרך והצילו ממוות,** "ודע לך שאני הנני אותו אברך שהצלת!". וכשרצה להזכיר עצמו על האסון, שהיה לו עם הבעל עגלה, אמר לו הרה"ק: **"על זה נדבר אחרי השבת"**, ואחרי השבת אמר לו: **"שוב לביתך ולמשמרתך לגבות המכס כבתחילה, כי כבר נשכח העניין, והצרה נשכחה"**. ואכן כך היה

המקובל הרב עזרא הררי רפול זצ"ל - נולד ב-כ"ד באב ה'תר"ז (1857) בחאלב (ארם צובא) שבסוריה. את ראשית חינוכו קיבל בת"ת ובישיבות שבעיר. בשנת ה'תרמ"ח (1888) בהיותו כבן שלוש-ושתיים שנים עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים והיה מתלמידי ישיבת המקובלים 'בית א-ל'. כשתלמיד חכם נכנס לביתו היה נותר ממקומו וקם מלוא קומתו ומחבקו ומנשקו כספר-תורה, וכל זה מענוותנותו היתירה ויראתו הקודמת לחכמתו. שקדן גדול היה בתורה, ולא איבד אף רגע לבטלה, עשה לילות כימים בעסק התורה, ובקומו בעוד לילה לעריכת תיקון-חצות. בשנת ה'תרס"ג (1903) נוסדה בשכונת הבוכרים ישיבת 'רחובות הנהר' ע"י ר' חיים שאול דוויק הכהן בסיועו של הנדיב ר' נסים נחום מטריפולי. רבינו קבע שם את מקומו עם גדולי המקובלים והמכוונים. **על ידיעותיו בנסתר העיד עליו המקובל הצדיק ר' מרדכי שרעבי זצוק"ל, כי רבינו היה מעמודי הקבלה של הדור שעבר.**

לאחר מכן התמנה כגבאי עדת בני אר"ץ. פעל רבות לארגון 'ועד עדת אר"ץ' בירושלים וסייע רבות בעיקר לעמלי התורה. בעזרתו נבנו מספר בתים בשכונת רוממה. הרנין לב אלמנות שביקרו אצלו לסידור ענייניהם, והקדיש זמן רב עבורם. רבים השיב מעוון והחזירם בתשובה ע"י תוכחתו העמוקה, שיצאה מן הלב. ברח מן הכבוד והשררה ונחבא אל הכלים.

בשנת ה'תרס"ז (1907) ייסד את ישיבת 'אוהל מועד' יחד עם ר' אליהו בכור חזן (רבה של אלכסנדריה ומח"ס שו"ת תעלומות לב). הם העמידו בראשה את ר' שלמה לניאדו כאשר רבינו כיהן כמשגיח ומנהל והנהיג שיעור מוסר יומי בישיבה. בשנת ה'תרע"ד (1914) פרצה מלחמת העולם הראשונה והישיבה נסגרה. בשנת ה'תע"ח (1918) פתח את ישיבת 'בית יוסף', ודאג לתמיכה חודשית עבור התלמידים. בשנת ה'תר"פ (1920) ייסד את תלמוד תורה 'מגן דוד', שנוהל ע"י בנו ר' אהרון. באותה שנה מונה רבינו לחבר בוועד המרכזי של ישיבת 'תפארת ירושלים' לעדה הספרדית בירושלים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) העביר את תלמידיו לישיבת 'פורת יוסף' ונטל על עצמו לסייע בגיוס כספים למענה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) נמנה בין חברי בית הדין לעדת אר"ץ בירושלים (יחד עם ר' אברהם עדס ור' יוסף ידיד הלוי). רבינו סבל יסורים קשים בימי חייו ובפרט בשנותיו האחרונות. נפטר ב-י' בסיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-80 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יוסף (ידוע כרודף צדקה וחסד). **סבא (מצד האב):** ר' ישעיה (נצר למשפחה שמוצאה ממגורשי ספרד). **אימו:** מרת סנבול. **אשתו:** מרת שמחה (בת האיש הכשר ה"ה אהרן ביג'ל ז"ל). **מרבתי:** ר' יעקב שאול הכהן דוויק (מח"ס 'דרך אמונה' וראש הרבנים בארם צובא- בלימוד הפשט), ר' חיים שאול הכהן דוויק (תורת הקבלה), ר' חיים מרדכי לבטון, ר' מרדכי עבאדי, ר' נסים הררי רפול (דודו, מח"ס עלי נהר). **מתלמידיו:** ר' נסים ב"ר יעקב לופס. **ילדיו:** ר' אהרון (חבר ביה"ד הרבני בתל-אביב הרביץ תורה ואף כיתת את רגליו לטובת עניי ירושלים), המקובל ר' אברהם נסים מרדכי (מראשי ישיבת 'פורת יוסף' ומח"ס 'אמרי אברהם'), ר' שלום, ר' אליהו (תמך בקביעות בנזקקים ובפרט באלמנות ויתומים), ר' דוד. **מחותניו:** ר' אברהם חיים עדס (רבינו היה מחותנו פעמיים- בנו ר' אהרון התחתן עם בתו של ר' אברהם, ובתו מרת אסתר חיה נישאה לר' יעקב חי עדס), המקובל ר' עזרא חוצני הלוי (מרבני פורת יוסף, נישא למרת שרה). **מספריו:** **יהינן עזרא- מוסר ודרושים.**

במלחמת העולם הראשונה הייתה חרפת רעב מנת חלקם של רבים. דמותו של רבינו שילבה תורה וחסד יחד. רבינו שקד על התורה הקדושה בכל רגע פנוי, גם מן החסד לא נטה ידו, תמיד דאג בכל הונו ואונו לעניי העיר. הן בעזרה כלכלית, והן בכל דבר, היכול לעזור ולשמח יהודי מר נפש. באותה העת ידיו של רבינו היו עמוסות לעייפה בארגון משלוח מזון לתושבי העיר האומללים. אולם בעיניו של אחד מתושבי העיר, איש מריר ברוחו, לא מצאו חן פעולותיו של הצדיק, והלה הרבה להתריס כנגד הרב בקללות ובחירופים. **הלה עוד הגדיל לעשות, ובכל פעם שראה את רבינו היה מחרפו ומגדפו ומבזהו לעין כל. אולם, הצדיק מעולם לא ענה לו.**

אולם לא לעולם חוסן ומשמים תבעו את עלבונו של הרב ומזלו של אותו אדם התהפך, והוא ירד מנכסיו ולאחר תקופה קצרה מצא את עצמו נזקק לחסדיו של... רבינו. בתחילה סירב לגשת אל הצדיק, שכן מדוע ייעתר לו הרב בשל מעשיו הנלוזים אולם כשכלו כל הקיצין, והוא לא מצא שום מוצא אחר, עלה ברגליים כבדות ונקש קלות על דלתו של רבינו. עיניו של הצדיק אורו למראה האיש והרב קם מלא קומתו וקבלו בסבר פנים יפות כאילו הוא ידידו מנעורים, הרב שלא כדרך העולם הושיבו על ידו בחיבה ואף **ביקש מרעייתו, שתניח כוס קפה ותגיש לאורח החשוב.**

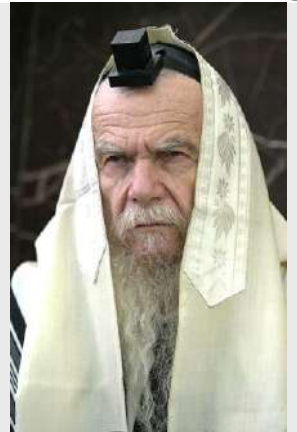
הלה תינה באוזני רבינו את הצרה אליה הוא נקלע **ורבינו הגיש את מלא עזרתו לאיש שציערו וחרפו.** לאחר שהלך האיש, שאלה אשתו בתמיחה: "יודעת אני שאיש זה מקלל ומחרף אותך ונוהג בך בקלות ראש, כשאמרת לי להביא לו קפה, רעדו ידיי, לא הבנתי מדוע עזרת לו. אדם אחר היה מצווה לגרשו ולסלקו מביתו". ענה לה רבינו:

"כבר מספר שנים שאני עובד על עצמי במידת הענווה. כאשר הבחנתי היום, כי איני חש שנהא כלפי אותו איש בגין מעשיו, שמחה עצומה מילאה את ליבי ולא חשתי במאומה." (מעובד מתוך 'סיפורים מגדולי הדורות' על משניות ומתוך הספר 'מעשיהם של חכמי הספרדים' ומספר 'עונג שבת מנוחת נדבה').

כידוע, סבל רבינו רבות ממחלה באחרית ימיו, ובשל כך היה מרותק למיטתו. כאשר נפטר חברו וידיד נעוריו המקובל הגאון ר' חיים שאול דוויק הכהן (הידוע בכינויו השד"ה), הסתירו בני משפחתו ממנו ידיעה זו כדי לא לצער. בכל פעם כשהיה שואל ומתעניין בשלומו של חברו לא העזו לספר לו את האמת ולא ענו לו מאומה. לפתע פנה אליהם ואמר להם: "מדוע אתם מעלימים ממני את האמת? והרי **רבי שאול בא אליי בחלום וגילה לי, שהוא כבר עלה לשמים.**" (סיפר בנו ר' דוד וכן הובא בספר 'לקדושים אשר בארץ')

אם ראשונים כמלאכים - מרן הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצ"ל

מרן הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצ"ל - נולד ב-ב' אייר ה'תרפ"ג (1923) בשומיאץ שברוסיה. אמו השיגה במסירות נפש תעודות לידה מזויפות עם תאריך לידה שגוי לבניה, כך שיהיו רשומים כצעירים בשלוש שנים מגילם האמיתי ולא יחוייבו ללמוד בבית ספר בפיקוח היבסקציה. בעקבות מחלתה של אימו בטיפוס, הוא נשלח עם אחיו הצעיר יעקב לדודתו בעיר קלימוביץ', שם שמעו על פטירת אימם. בחודש ניסן ה'תרצ"ד (1934) אביו הצליח להשיג רישיון יציאה לארץ ישראל וביקש מבניו לחזור לביתם בשומיאץ. חודש לאחר מכן עלה עם משפחתו באניה 'נובו רוסייסק' בהפלגה מאודסה לארץ ישראל. באלול ה'תרצ"ד (1934) לאחר מספר חודשים של נדודים בין קרובי משפחה, אביהם בחר לגור ברמת השרון. האחים יעקב וגרשון ישנו על הרצפה. מכיוון שברמת השרון לא היה בית ספר דתי, האב למד עם בניו בבית בישיבה על ארגזי תפוזים מחוסר ריהוט.

באלול ה'תש"ה (1935) הבנים נשלחו לישיבת לומז'ה בפתח-תקווה. שם היה ניתן לשאול את רבינו על כל סוגיה והוא ענה בהיקף ובעומק נפלא. רבינו בענוה הסתתר בפשטות והסביר: "בדיוק למדתי את הסוגיה לאחרונה". כעבור שנה נישא אביהם שנית והוא ביקש מהם לשוב בנימוק שעול הבית יהיה מוטל על הרבנית והם לא יצטרכו לבטל תורה. האחים שבו לביתם ללמוד עם אביהם. בתאריך ה' כסליו ה'תש"ד (1944) הוקמה ישיבת פוניבז' ורבינו ואחיו נמנו עם ששת התלמידים הראשונים בישיבה שהשתכנה אז בביה"כ הליגמן בבני ברק. הצדיק ר' יוסף שלמה כהנמן מינה את רבינו ללמד במוסד התומים 'בתי אבות'. בשנת ה'תש"ו (1936) מונה למסור שיעורים לתלמידים הצעירים בישיבה. בשנת ה'תש"ח (1938) התמנה כר"מ בישיבה. בחודש אייר ה'תש"ס (2000) שימש כראש הישיבה יחד עם הגאון הרב ברוך דב פוברסקי. בשנת ה'תשס"ג (2003) צורף למועצת גדולי התורה של מפלגת דגל התורה. שימש כבעל תוקע בישיבת פוניבז' משנת ה'תש"ו (1936) ועד ראש השנה האחרון לחייו. דגל בהתאמה אישית של 'לימוד לפי טבעו' של כל תלמיד. עודד את המחנכים ליצור קשר אישי עם התלמידים. התנגד לנוהג להרחיק נוער נושר מהבית או לגעור בהם וגם הורה לתמוך בהם כלכלית במטרה להחזירם לחיק המשפחה. הנהגותיו והידוריו נעשו בהצנע ובהסתר. אחת מבנותיו השתוממה לגלות לפני שנים ספורות כי אביה לא נגע במוצרי חלב בפסח. עשרות שנים היתה במחיצתו כבת בית ומעולם לא שמה לב לכך. נפטר ב-י' סיוון ה'תשפ"ג (2023). חי כ-100 שנה. ציונו בבני-ברק.

סבא (מצד האב): הגאון ר' ירחמיאל גרשון (מח"ס 'בן אריה' על הש"ס). **אביו:** הגאון ר' צבי יהודה (רב העיר שומיאץ). **אמו:** מרת מרים (בת ר' מרדכי שלמה מובשוביץ, רבה של מלסטובקה). **אשתו:** מרת הניה רחל (בת הרב יהושע זליג דיסקין רבה של פרס חנה. נישאו בשנת ה'תש"ח-1938). **מרבותיו:** הגאונים ר' זלמן לייב אסטולין, ר' משה אקסלרוד, ר' מרדכי אליהו שניאור. **חברותא:** הגר"י לפין. **מתלמידיו:** הגאון רבי יהושע מישקובסקי שליט"א (ראש ישיבת 'אמרי משה'). **ילדיו:** מרת מאירה (נישאה לר' דוד לוי, ר"מ בישיבת פוניבז'), ר' צבי יהודה (מראשי ישיבת אורחות תורה בבני ברק), ר' בצלאל זצ"ל (ראש ישיבת 'אהבת אהרן'), ר' ישראל (ר"מ בישיבת בית מדרש עליון בבני ברק), מרת בילה (נישאה לר' אברהם ישעיהו אדלר, ר"מ בישיבת 'רבינו חיים עוזר'), מרת שושנה (נישאה לר' איתמר גרבוז, מראשי ישיבת 'אורחות תורה'), ר' שמעון זצ"ל. **מספריו:** **יממגד גרש ירחים** - על תלמוד בבלי **יהערות וביאורים שיעורי רבי גרשון שיעורי הגרי"ג** - על מסכת יבמות **זכרון יעקב** - על מסכת בבא בתרא **אסיפת שמועות** - על המועדים **ידרכה של תורה** - דרך הלימוד **פתגם המלך** - חג הפורים **ענני כבוד** - חג הסוכות **חותמו של כהן גדול** - על חנוכה.

תלמידים רבים סיפרו כי במקרים בהם באו לבקש את עצתו בעניינים שונים, בהוצאות רפואה, בטיפולים רגשיים וכדומה, במקום להציע הצעות או להפנות אותם לגורמים הרלוונטיים ראש הישיבה זצוק"ל הוציא מכיסו את מלוא הסכום והעניק להם בפשטות ובענוה לא מצויה בעין טובה. תופעה זו גרמה למצב שיום אחד ממש לא היה לו כסף לקנות חלב בבית. את כל כספו כפשוטו העניק לצרכי צדקה וחסד שונים. בכל ענייני הצדקה הקפיד לתת את הסכומים באופן עקיף, כדי לא לבייש את המקבל. רבינו השתדל תמיד למצוא תכסיסים ורעיונות לשלוח את הסכומים לנצרכים בדרך לא דרך עם רעיונות מקוריים ולא שגרתיים. אחד מקרוביו ששמע על הדוחק שהרב שרוי בו, פנה לעסקנים והסביר להם כי הרב מוציא סכומים עצומים מכיסו כדי לעזור לאחרים שפונים אליו. הם דנו בכובד ראש כיצד ניתן לסדר את העניינים ולעזור לאנשים מבלי שהם יפנו לרב ושההוצאות יצאו מכיסו הפרטי.

רבינו התחיל להרביץ תורה משנת ה'תש"ו, כשנתיים לאחר שבא לישיבה. באותה התקופה הישיבה קלטה מאות תלמידים חדשים, מהם ניצולי שואה, תלמידי ישיבת מונטריי בשווייץ, ילדי טהרן ועוד. הם נזקקו לשיעורי עזר כדי להתאימם לרמת הלימודים בישיבה. מרן החזון אי"ש דיבר עם הרב יוסף כהנמן למנות את רבינו להעביר שיעורים על אף שהיה צעיר לימים. משנת ה'תשי"א התמנה למגיד שיעור קבוע בישיבה והתחיל למסור שיעורים יומיים. הגאון רבי נפתלי בנצאל זצ"ל, מתלמידי הישיבה באותם שנים, הסביר מדוע רבינו נבחר לכהן כר"מ בישיבה: "כשהביאו אותו לשמש כר"מ, דיברו עליו בתור אברך שידוע את כל הש"ס בעל פה!".

רבינו העביר גם את הסוגיות הסבוכות ביותר בטוב טעם ודעת ובצורה בהירה. באותם הזמנים לא היו ספרי מראי מקומות. הר"מ היה צריך להכין במשך שעות רבות את השיעור. בני הבית מעידים כי מרן היה מסתגר בבית לכל הפחות משעה שמונה בערב ועד שתיים לפנות בוקר. במהלך השעות הללו לא היה שייך להפריע לו בשום דבר. הגאון השקדן רבי חיים ברמן סיפר שבשנים הקדמוניות היה ידוע בישיבה כי לרוב מרן זצ"ל מכין את השיעור עד השעה ארבע לפנות בוקר! זו הסיבה לבעיות לחץ דם שמרן זצ"ל סבל ממנה רבות. (מעובד מתוך אוסף גיליונות מבית צוף לאור)

מעשה במסיבת חנוכה שהתרחש בבית רבינו. אחד התלמידים הגיע אליו וביקש רשות לקחת דבר מאכל מהמטבח כדי להביא לאשתו שנשארה בבית. הרב ענה: "בוודאי", קם בעצמו, נכנס למטבח, ארז 'לטקעס' בשקית ונתן לתלמיד. (מעובד מתוך גיליון 'לאורו' תש"פ) קרדיט תמונה: לא צוין, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הגאון הצדיק הדיין ניסים רביבו זצ"ל – נולד בשנת ה'תש"ו (1946) בקזבלנקה שבמרקו. נקרא על שם סבו מצד אימו (ר' ניסים גבאי). בצעירותו למד בביה"ס 'אם-הבנים'. כשהגיע לגיל בר-מצווה החל ללמוד בישיבת 'נוה שלום'. בילדותו ניכרו בו כישרונותיו הנעלים והוא חיפש מקום בו יוכל להתקדם בדרך העולה בית א-ל. בשאיפותיו העצמיות למד הלכות שחיטה ובהיותו כבן חמש עשרה שנים בלבד נסמך להוראה מהרב הגאון שלום משאש (שימש כרבה הראשי של קזבלנקה). **בלט בחריפות ובעמקות, בזיכרון מיוחד וישן כשעה עד שעתיים ביממה!** בעידוד רבו נסע לשיבת סנדרלנד באנגליה ולמד בשקידה וביגיעה עצומה, לעיתים במשך שבועים ושתיים שעות ברציפות, עד שהיה מגיע לאפיסת כוחות ממש ובשל חולשתו העצומה היה ראש הישיבה (הגאון ר' שמאי צאהן) מסייע לו בהנחת תפילין.

כשהיה בן שש-עשרה שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. בנוסף ראש הישיבה היה לומד עימו מדי יום בקביעות במשך ארבע שעות בחברותא ולא העביר שיעור לתלמידי הישיבה טרם ליבן את השיעור עם רבינו. כונה ה'חזון-אי"ש הקטן' היות והיה בקי עצום בתורת ה'חזון אי"ש' ובספריו. בשנת ה'תשל"ג (1972) החל ללמוד בישיבת לייקווד בארה"ב **ושם קנה לו שם כעילוי של הישיבה וכונה בפי חבריו 'רב ניסים גאון'**. לאחר נישואיו נשאר בישיבה ועמד בראש חבורה שמנתה כשלוש מאות אברכים! **התפרסם כגאון עצום, חריף ומעמיק ובקיא בסוגיות הש"ס על מפרשיהן הראשונים וגדולי האחרונים, והיה בקי ממש בע"פ בחיבורי גדולי המפרשים עד לספרי ראשי הישיבות הליטאיות- ספרי הגאון ר' שמעון שקאפ, ובספרי הגאון רבי חיים איצ'קוביץ מבריסק ובקובץ שיעורים וחיבורים נוספים.**

בשנת ה'תשמ"ב (1981) החל לכהן כאב"ד במרסיי ואח"כ בפאריז שבצרפת. עמל הרבה להעמיד את הדת על תילה. עסק בלימוד התורה יומם ולילה, התכתב עם גאונים גדולי עולם בענייני הלכה. הוזמן לכנסים כדי להרצות בהלכה ובכל מקום השאיר רושם של גדלות מחד וענווה מאידך. **היה פשוט במלבושו ונעדר לחלוטין כל גינונים ויוהרא. כיתת את רגליו על מנת לקבץ נדבות לגלמודים ואלמנות. העמיד תלמידים רבים. נפטר ב-י"א סיוון ה'תשס"ד (2004). חי כ-58 שנים. ציונו בירושלים. הספידוהו מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל והרבנים הראשיים לישראל- הרב משה עמאר והרב אליהו בקשי דורון, הרב דוד יוסף ור' יוסף סיטרוק (רבה הראשי של צרפת).**

סבא (מצד אימו): ר' ניסים גבאי. **אביו:** ר' דוד. **אימו:** מרת סוליקה. **אשתו:** מרת דולי. **מרבותיו:** הגאונים ר' שמאי צאהן, ר' מאיר אלבז.

סיפר הגאון ר' רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שבהספד על רבינו, נשא דברים הרשל"צ הגאון ר' שלמה עמאר, וסיפר על גאון מופלא שחי בדור הקודם במרוקו בשם רבי אליעזר די אבילה זצוק"ל, שבצעירותו התקשה מאוד בדברי המהרש"א והצטער על זה צער רב, ולא יכל לישון מרוב צער. ולכן המשיך לעמול גם בלילה על דברי המהרש"א, פתאום נכנס לבית המדרש אדם, ושאל אותו מדוע הוא נראה עצוב. ר' אליעזר השיב, שמתקשה בקושיא זו על דברי המהרש"א, ואינו מוצא מנוח לנפשו. אותו אדם התחיל לפלפל עימו בדברי המהרש"א, עד שישב את הקושיא בבהירות, ומיד נעלם. כך סיפר הראשון לציון, ובכך רצה להראות את הסייעתא דשמיא, שיש למי שעמל בתורה.

לאחר ההספד, ניגש אל הרב עמאר שליט"א, יהודי שהיה מבני משפחתו של רבי ניסים, ושמו כמדומה הרב קקון, שהוא זכה ללמד את רבי ניסים בצעירותו. הוא סיפר שרבי ניסים סיפר לו, שכאשר היה בחור בישיבה הקדושה בסנדרלנד באחת הפעמים התקשה בדברי מהרש"א, ודבר זה היסב לו צער עצום ונשאר ער בלילה כדי לנסות להבין את המהרש"א. והנה נכנס אדם לבית המדרש. דבר זה היה דבר שבשגרה ש'משולחים' ושאר אורחים היו מבקרים בבית המדרש גם במשך הלילה. והתחיל לפלפל עם רבינו, עד שהגיעו למהרש"א שהתקשה בו, ותוך כדי הדברים ישב לו את הקושיא בבהירות. רבינו התפעל מהתירוץ הנפלא, ועמד לשאול את היהודי לשמו, אלא שמיד הוא נעלם. רבינו ביקש מהרב קקון שלא יספר זאת לאף אדם, ומספר לו זאת כי חייב להוציא את המעשה הזה מליבו. **הנה רואים אנו את אותו מעשה מופלא במרחק של דור, שמי שעמל בתורה וממית עצמו עליה, זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.**

בגירסה אחרת מסופר כי בהיות רבינו כבן 16 שנים בלבד ביקשו ראש הישיבה הגאון ר' שמאי צאהן להעביר שיעור כללי לתלמידי הישיבה. רבינו שקד על הכנת החומר בצורה יסודית ומעמיקה אולם התקשה בהבנת דברי המהרש"א על הסוגיה אותה הכין. לאחר שניסה שוב ושוב ולא הצליח לרדת לחקר העניין, החל לבכות. לפתע נפתחה הדלת וזקן נשוא פנים נכנס לביה"מ ושאלו לפשר בכיו. רבינו ענה, שהוא צריך להכין שיעור כללי ואינו מצליח להבין את דברי המהרש"א על הסוגיה. הזקן הציע ללמוד יחד עימו ולאחר דקות ספורות של לימוד דברי המהרש"א הובנו לאשורם. רבינו רצה להודות לאותו אדם, אך הוא נעלם. באותו לילה הופיע הזקן בחלומו של רבינו ולשאלתו מי הוא ומדוע נעלם ענה כי הוא המהרש"א, והוא נשלח מהשמיים להסביר לו את דבריו על הסוגיה אותה הכין.

עוד סיפר הגאון ר' דוד חנניה פינטו שליט"א: "הייתה לנו הזכות ללמוד איתו כמה שנים בישיבת סנדרלנד. הוא היה האריה והמנהיג של החבורה. כל הרבנים היו מכבדים אותו ומעריכים ידיעותיו בתורה. היינו יודעים שהוא נולד בשביל להיות גדול בתורה, אבל היה כל כך עניו וצנוע. וכן כשהיינו צעירים היינו מחפשים את מורנו זצ"ל, ידענו תמיד איפה למצוא אותו. יום, לילה, חגים, תמיד הוא היה בבית המדרש מוסתר מאחורי הספרים, שם היה לומד בלי הפסקה. היה שמח בחלקו וקיבל יסורים באהבה. כשאשתו הרבנית הייתה חולה, היה לומד יותר בהתמדה, כדי שבזכות תורתו תקום ממחלתה. ובאמת ה' ענה לתפילותיו וברחמנותו שלח לה רפואה".

הגאון הרב יצחק יעקב וייס זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"ב (1901) בעיירה דולינה שבחבל גליציה (הונגריה). בצעירותו התפרסם כעילוי וקיבל סמיכה "יורה יורה" בגיל 16 ובגיל 19 קיבל סמיכת "ידין ידין". בשנת ה'תרפ"ט (1929) לאחר נישואיו בזיווג ראשון עבר לעיר חותנו וצורף כדין בבית הדין לצד חמיו הגאון ר' פינחס צימבויס. בזמן השואה הארורה בתחילה התחבא בקלויזנבורג בבית ידידו יהודה הורביץ בהמשך הועסק בעבודת כפיה בהונגריה על ידי הנאצים וניצל עם בנו מן התופת בניסי ניסים.

עם סיום המלחמה חזר לגרוסוודיין (כדי לבדוק אם ימצא את כתבי היד הרבים שלו ושל חותנו) ובראותו את מצב הקהילה החליט להישאר ולשמש להם כרב. (באותה תקופה היו שם כחמש מאות עגונות! ורבינו לאחר מאמצים עילאיים הצליח להתיר כמאתיים נשים מכבלי עגונותם!). שם ייסד ישיבה בשם 'בית פנחס' על שם חמו שנספה בשואה. בשנת ה'תש"ח (1948), בעצת הרב מטשיבין, עבר לאנגליה וזאת לאחר שהקומוניסטים השתלטו על גרמניה. מונה לאב בית דין במנצ'סטר ובשנים אלו התפרסם כפוסק. הקים את הכולל הראשון במנצ'סטר, 'כולל הרבנים' והסמך רבנים רבים.

בשנת ה'תש"ל (1970) לאחר פטירת ראב"ד של העדה החרדית הגאון ר' פנחס אפשטיין עלה לירושלים. בתחילה כיהן כסגנו של הראב"ד הרב דוד יונגרייז, ועם פטירתו בשנת ה'תשל"ב (1971) כיהן כראב"ד תחתיו. בשנת ה'תשל"ט (1979), עם פטירתו של ר' יואל טייטלבוים התמנה לגאב"ד תחתיו. **מגדולי הפוסקים בהלכה. גילה בקיאות גדולה בכל החידושים הטכנולוגיים שדרשו התייחסות הלכתית. גאון.** נפטר ב-י"א סיוון ה'תשמ"ט (1989). ציונו בהר-הזיתים. חי כ-88 שנים. על שמו נקרא רחוב 'מנחת יצחק' וכן קריית 'מנחת יצחק' הממוקמת בשכונת אחוזת ברכפלד במודיעין עילית, וכן על שמו נקראת ישיבת 'מנחת יצחק' הממוקמת בבני-ברק, אותה פתח ר' דוד הירש שלזינגר.

אביו: ר' יוסף יהודה (שימש כדיין בעיר והיה חסיד זידיטשוב). **אמו:** מרת יוכבד בבטשי. **נשותיו:** מרת לאלטע רבקה לאה (זיווג ראשון- בת ר' פנחס צימבויס, רבה של גרוסוודיין), בת ר' חיים דוד מווסלוי (זיווג שני- נישא בשנת ה'תש"ו 1945). מרת מרים (זיווג שלישי- בת ר' חיים מאיר הגר, גרושתו של רבי יהודה הורוויץ מדז'יקוב). **בנו:** היחיד, ר' ישכר דב בעריש (שנולד לו מאשתו הראשונה. חתן ר' מרדכי יעקב ברייש, בעל ה"חלקת יעקב"). **חברותא:** ר' יהודה הורביץ מדז'יקוב (למד עימו כשש שעות מדי יום). **מרבותיו:** אביו, ר' יוסף יהודה (בנו מעיד כי אביו למד חברותא עם סבו מדי לילה במשך שש שעות), ר' ישראל הגר מוויז'ניץ (בעל 'אהבת ישראל').

מספריו: **ישו"ת מנחת יצחק** (עשרה כרכים) **יקונטרס דברי חפץ**- דרשות לאירועים **ישו"ת דברי יצחק** **מנחת יצחק**- על התורה (שני כרכים). בימי בחירותו פרסם מדברי תורתו בכתבי עת תורניים, בהם "הבאר", "בית ועד לחכמים", "גפן פוריה", "לקט שושנה" ו"תל תלפיות".

רבינו, נישא בשלושה זיווגים, במשך שנות חייו, בזיווג ראשון נישא עוד קודם המלחמה, ומעשה שהיה- כך היה: שדכן אחד הציע עבורו שידוך והרבה להלל ולשבח את הכלה המדוברת ולאחר הפצרות רבות הסכימה אם רבינו לנישואי בנה, **אולם התנתה את ההסכם הסופי בראייתה ובראיית והחתן את המדוברת.** בהתקרב מועד הנישואין, נסעו כל בני משפחתו אל עיר מגורי הכלה, לערוך שם את שמחת הנישואין.

לאחר שעות רבות, כשהגיעו ואימו ראתה את הכלה, נבהלה מאד, כי ראתה, **שמדובר בבעלת מום.** מיד גמרה האם אומר לבטל את השידוך (וכפי שהיתנו בתחילה את ההסכם, מותר היה להם לבטל את השידוך), כי מדובר בשידוכי טעות על ידי שליח, שהשדכן למעשה קלקל ולא סיפר על מום הכלה המיועדת.

אמרה לו אימו: "**יצחק'ל, בוא נברח ונמלט על נפשנו, כי אין רצוני, שתחיה עם בעלת מום כזה**", אמר לה רבינו: "אל לנו לבטל חלילה את קשרי השידוכין, אף שעל פי ההלכה הרשות בידינו לעשות כן, אך, **איככה נוכל לבזות נערה זו, שכבר מכינה עצמה לנישואיה זה מכבר, ועתה היא תתבייש!**" ואכן נשאר שם ונשאה באומרו: "אף אם אצטרך לאחר מכן לגרש אותה, מכל מקום בזו העת נערוך את הנישואין, ואם נאלץ לגרש אותה, נעשה כן בלית ברירה, אבל הס מלהזכיר - לביישה עתה".

אחר כשנה מנישואיהם נולד לו מאשה זו בנו הגה"ח ר' בעריש שליט"א, לאחר כמה שנים פרצה המלחמה הנוראה והיא נספתה על קידוש ה'. ולאחר המלחמה נישא ה'מנחת יצחק' תחילה לבתו של הרה"ק ר' חיים דוד מוואסלוי זיע"א, ולאחר מכן לבתו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ הגאון רבי חיים מאיר הגר זיע"א, אך לא היה לו מהם זש"ק.

כשסיפר ה'מנחת יצחק' סיפור זה נענה ואמר: "**לאחר כמה שנים מנישואי הראשונים, התברר, שכלל לא היה מציאות שיהיה לי זש"ק, ועל פי דרך הטבע הייתי צריך להישאר ערירי.** וברור לי ללא כל ספק, שזכיתי לבן זה מזיווגי הראשון (וממנו נבנו דורות יראים ושלמים), רק כשכר על כך שלא גרמתי לבייש נערה מישראל!".

האדמו"ר הרב יהודה הורביץ מדז'יקוב זצ"ל הידוע בכינויו **ר' יודלי דז'יקובר** נולד ב-י"ח אלול ה'תרס"ה (1905) כבן שני. אביו לאחר נישואיו גר בוויז'ניץ בסמוך לחותנו. בשנת ה'תרס"ט (1909) המשפחה עברה לדז'יקוב, שם אביו התמנה לרב. לאחר פטירת הסבא, אביו התמנה לאדמו"ר. בשנות מלחמת העולם הראשונה משפחתו נדדה יחד עם משפחת האדמו"ר מויז'ניץ לגרוסוורדיין. לאחר המלחמה רבינו התיישב בטארנוב והקים בה חצר חסידית. בגיל עשרים נסמך להוראה על ידי הגאון הרב אברהם מנדל שטיינברג (רבה של ברודי).

רבינו שהה בגרוסוורדיין בביתו של סבו האדמו"ר ר' ישראל הגר מויז'ניץ. מאחר שלא נולדו להם צאצאים, הוא גירש את רעייתו ונישא לה בשנית בתקווה שקיום מצוות המחזיר גרושתו ישמש להם כסגולה ללידת ילדים, אך ללא הועיל. הם התגרשו בשנית ומאז לא נישא. ב-ל"ג בעומר ה'תרצ"ו (1936) מונה לדיין בקלויזנבורג. עם פלישת הנאצים להונגריה בשנת ה'תש"ד (1944) הועבר עם שאר יהודי גרוסוורדיין לגטו. זמן קצר לפני השילוח לאושוויץ הוא הצליח להימלט יחד עם משפחת חותנו לרומניה. עם סיום מלחמת העולם השנייה שב עם משפחת חותנו לגרוסוורדיין. כעבור זמן עלה איתם לארץ ישראל. אביו ואחיו נספו בשואה. למרות הפצרות חוזרות ונשנות רבינו סירב להקים חצר חסידית. הוא התגורר בגפו בירושלים ושימש כר"מ ומשפיע בישיבת 'בית יוסף צבי'. ענוותן מופלא. בשנת ה'תשמ"ה (1985) עבר להתגורר בלונדון. גם שם התקבצו סביבו חסידים והוא התחיל להתנהג באדמו"רות. בשנותיו האחרונות גזר על עצמו שתיקה. נפטר ב-י"א בסיוון ה'תשמ"ט (1989). חי כ-84 שנים. ציונו בלונדון.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יהושע מדז'יקוב (בעל 'עטרת ישועה'). **סבא (מצד אמו):** האדמו"ר ר' ישראל הגר מויז'ניץ. **אביו:** האדמו"ר ר' אלטר יחזקאל אליהו מדז'יקוב הי"ד (נרצח בשואה). **אימו:** מרת חוה (בת האדמו"ר מויז'ניץ). **אשתו:** מרת מרים (בת דודו האדמו"ר ר' חיים מאיר הגר מויז'ניץ). **מרביתיו:** סבו, אביו, האדמו"ר ר' חיים מאיר הגר מויז'ניץ, הרה"ג מאיר אריק, הרה"ג אברהם ישעיהו קרליץ (מחזון א"ש), הגאון ר' יוסף צבי דושינסקי. **חברותא:** ר' יצחק יעקב וייס (גאב"ד העדה החרדית-הם למדו מדי יום כשש שעות). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' שמואל יעקב קאהן (האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק), האדמו"ר ר' מרדכי שטיין (האדמו"ר מפאלטישאן), האדמו"ר ר' מרדכי הגר (האדמו"ר מויז'ניץ מונסי), ר' יעקב מאיר שכטר (ממנהיגי חסידות ברסלב), ר' זאב פלדמן (אב"ד עץ חיים חתם סופר וחבר הבד"צ בלונדון), ר' אליעזר דוד פרידמן (רבם של חסידי בעלזא-מכנובקה בלונדון), האדמו"ר ר' מנחם מנדל מונדרר (האדמו"ר מקאסוב-ירושלים), ר' מרדכי גנוט (מחבר לוח דבר בעתו). **מספריו:** **יאמרי תורה**- על התורה **ימשנת יהודה**- על מסכת אבות **גלינוי מהר"י**- הערות שכתב בשולי ספרים, שלמד בהם **זיכרון יהודה**- דברי תורה וסיפורים (נכתב ע"י תלמידו האדמו"ר ר' שמואל יעקב קאהן)

הרה"צ רבי פנחס יוסף שליט"א (האדמו"ר מקאסוב ירושלים), בימי ילדותו היה מעורב בתאונת דרכים מחרידה. מצבו היה אנוש. גם אנשי ההצלה שבאו לטפל בו לא נתנו תקווה. הם ניבאו לו שחורות רח"ל. אביו, רבי מנחם מנדל מונדרר זצ"ל (האדמו"ר מקאסוב ירושלים) כשראה את המצב הקשה, רץ מיד לרבינו וביקש ממנו שיעתיר עבורו ויברך אותו ברפואה שלימה. רבינו השתמט ממנו ולא הסכים להיענות לבקשתו ותחנוניו.

כשבני המשפחה שמעו על הסיפור, הרה"צ רבי אהרן יוסף בריזל שליט"א (גיסו של ר' מנחם) רץ לרבינו והתחיל ללחוץ עליו ואמר: "גסי! מכין לכם סעודת בוקר וערב במסירות נפש! מכבס לכם את הבגדים. נאמן ומסור לכם באופן מופלא ביותר. היכן הכרת הטוב?! מה הוא מבקש מכם, רק שתאמרו שתי מילים: 'רפואה שלימה!'". רבינו כששמע את דבריו הנרגשים, נרעש מיד ופלט מפיו שתי מילים: "רפואה שלימה!". **בחסדי ה' מיד מצב הילד התחיל להתייבב. מיום ליום השתפר מצבו פלאים עד שבדרך נס התרפא לגמרי כאחד האדם ב"ה!** אחר כך, כשר' אהרן יוסף ביקר אצל רבינו, הרה"ק נתן לו סטירה ואמר: "עמדת על ראשי עם ברזלים!". רבי אהרן יוסף השיב לו: "וכי היתה לי ברירה?". רבינו ענה לו: "טוב עשית!".

כאשר רבינו הגיע לירושלים, מקורביו וחסידיו הלכו לחפש לו דירה. כאשר ראו דירה שנראתה בעיניהם, הם קראו לו לבוא לראות אותה. רבינו הגיע למקום ואמר: "הדירה לא טובה". הם ראו דירה אחרת ושוב רבינו הגיע ואמר: "הדירה לא בשבילי". כך פסל דירה שלישית ורביעית. מקורביו לא הבינו איזה פסול הוא מצא בדירות, הרי הרב לא יודע מהו 'עולם הזה'. מה ראה בדירות שלא מצאו חן בעיניו? רבינו הגיע לראות דירה נוספת, עלה במדרגות, הגיע עד הדלת ואז אמר: "זו דירה טובה". "רגע", מקורביו אמרו, "הרב'ה לא ראה את הדירה בפנים" - "אין צורך", השיב להם, "זו דירה טובה, אפשר לקנות אותה". המקורבים שאלו בתמיהה: "מניין לרב'ה שזו דירה טובה?" רבינו השיב: **"עליתי במדרגות, ספרתי עשרים ושש מדרגות כמניין שם הוי"ה. זו דירה טובה בשבילי"**.

פעם אחד ממקורביו הזכיר לפניו את בתו הזקוקה לישועה. למחרת רבינו בירר אצלו על מצב בתו. הלה בישר כי ב"ה כבר נושע מצרתו. רבינו שאל: "באיזו שעה היתה הישועה?". הלה ענה: "בשתיים בלילה". רבינו שאל אותו: **"למה לא הודעת לי בשתיים בלילה? מה היה אכפת לך אם הייתי הולך לישון כמה שעות!"**.

המקובל הרב שלמה זלמן בלוך זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בברנוביץ. בגיל חמש-עשרה התחיל ללמוד בישיבת נוברהרדוק. בהמשך עבר לראדין. שם נעשה למקורבו ותלמידו של מרן ה'חפץ חיים' ואף למד איתו בחברותא. רבינו נמנה עם המניין שנשלח בידי מרן ה'חפץ חיים' למשימות שונות שהצריכו 'תפילת צדיקים'. לאחר נישואיו המשיך ללמוד זמן קצר בראדין. בהמשך עבר ללמוד בכולל הפרושים באיישישוק. שם נסמך לרבנות בידי רב העיר, הגאון ר' יוסף זונדל הוטנר.

בשנת ה'תרע"א כשהיה כבן 25 שנים עבר ללמוד בוויילנה. שם למד כחמש שנים. נסמך לרבנות ע"י המו"צ ר' חיים סגלוביץ (מח"ס 'מקור חיים'). בשנת ה'תרע"ז (1917) שרר רעב בוויילנה בגלל מלחמת העולם הראשונה ורבינו עבר לקלם. בשנת ה'תרפ"ה (1925) יצא מברלין וביקש להגיע לארץ. לכן היה צריך לקחת את הרכבת בקאזאנא. רבינו איחר לרכבת והיה בצער גדול מכיוון שחשש שאם לא יגיע לברלין בזמן, עלול לאחר את האוניה שאמורה להפליג לארץ ישראל. בערב הצליח להגיע לרכבת, ואז נודע לו כי הרכבת הקודמת, שהיה אמור לעלות עליה, עלתה על מוקש. נהרגו כחמישים אנשים ונפצעו רבים.

עלה לארץ והשתקע בירושלים. סירב לקבל משרות תורניות והתמיד בלימודיו ותפילותיו. התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו. גם החזון אי"ש הפנה אליו אנשים לברכה. מקובל. ענוותן. שמח על כל בשורה טובה שבישרו לו. הירבה בסיגופים ותעניות. כאשר ישן בלילה על מזרון ברצפה במשך חודש אב עד תשעה באב. נפטר ב-י"א סיוון ה'תשל"ו (1976). חי כ-90 שנים. אלפי אנשים ליוו את מיטתו. כאשר הוציאו את מיטתו מ'שערי צדק', התחיל לרדת גשם למרות שהיה חודש סיוון. כאשר ההלווייה הגיעה לבת-הכנסת 'זיכרון משה', נראתה הקשת בענן. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אליעזר. **אשתו:** מרת חנה אסתר (בת ר' אברהם חיים ארנובויץ). **ילדים:** אין. **מרבתי:** הגאונים הצדיקים ר' יוסף יוזל הורביץ ('הסבא מנוברהרדוק'), ר' יחיאל מיכל אפשטיין (רבה של נוברהרדוק), ר' ישראל מאיר הכהן מראדין ('החפץ חיים'), המקובל ר' שלמה אלישיב (ה'לשם שבו ואחלמה'), המקובל ר' שמעון הורביץ (מישיבת שערי שמים). **חברותו:** ר' סלמאן (רבה של חרקוב), ר' זליג ברוורמאן, ר' אלתר הלר, ר' אלחנן יעקובוביץ (כתב ביאור על 'שערי צדק'). **מספריו:** **הצדיק ר' שלמה**- ביוגרפיה על הצדיק.

במוצש"ק אחד, בחור בא אל רבינו להתברך, מכיוון שהלך לשידוך. רבינו כמובן בירכו בכל ליבו כדרכו. כאשר יצא, רבי שלמה אמר לזה שהיה לומד איתו: "אינני מבין למה באים כאן לברכה. מסתמא, באים לכל הזקנים". כך האמין בתמימות כל שנותיו, אפילו כאשר אנשים רבים פנו אליו וביקשו את ברכתו.

פעם אחת ר' אלתר אמר לרבינו: "רבינו, מרן ה'חפץ חיים' שלח אליך אנשים עם צרות ובעיות כדי שתתפלל עליהם". הצדיק השיב: "איך יתכן דבר כזה, הרי הוא ידע באמת מי אני, ואיך יתכן ששלח אלי אנשים?".

ר' אשר סיפר: רבינו היה מקבל בדואר מכתבים, שמכילים קבלות על תרומות בסכומים גדולים משיבות ומוסדות. לא הבנתי מאין היה לו סכומים גדולים לתרום. גם לא ראיתי שהוא שלח בדואר תרומות. לאחר זמן נודע לי, כי רבינו קבע מזמן עם יהודי ירא וחרד שעבד בדואר, שכאשר יגיע הצ'ק שלו מביטוח לאומי, הוא לא יעביר אליו את הצ'ק, אלא יפרע אותו ויחלק את כל הכסף לפי רשימה שרבינו נתן לו.

ר' אלתר סיפר: "פעם הראיתי לו את תמונתו לראות מה יגיד. רבינו אמר שהאדם בתמונה נראה חשוב, ולא ידע כי מדובר בתמונה שלו. אחרי שסיפרו לו שזה הוא, ביטל מיד את הבחנתו".

לאחר שרבינו קיבל שיתוק, לא היה יכול לזוז כמעט בכלל וכוח הדיבור ניטל ממנו כמעט לגמרי. לאחר הפעם ראשונה שהתרפא, שאלתו הראשונה לר' אשר הייתה: "הצרה שאז סיפרת לי, מה התחדש בעניין? האם נושעת?".

ר' אלתר סיפר: זכותי להצטרף לרבינו כשהלך לנחם את רבי שמחה זיסל לופיאן. הוא ישב באבילות על אביו, הגה"צ רבי אליהו לופיאן. כרבינו שעמד בפתח החדר שבו האבל ישב, האבל שאל: "מי זה?". כאשר אמרו לו כי זה הצדיק רבי שלמה בלוך, נרתע לאחריו (כמדומני אף קפץ ממקומו) ולא נרגע עד שעבר זמן מה וחזר ואמר מספר פעמים: "באמת זהו רבי שלמה?". האבל שהיה סיפר כי זאת פעם ראשונה שרואה אותו, מאז בעיר קלם. מה שנחרת לאבל בזיכרון, שהוא וחבריו ילדי קלם היו מתחבאים לראות מהחלון איך שהפרוש (רבינו) לומד בעמידה בגמרא, שמונחת גבוה, כך שאפשר לקרוא ממנה רק בעמידה, וכך למד כל היום.

פעם אדם הגיע לבית רבינו. באותה השעה הצדיק לא היה בבית. אותו אדם השאיר פתק שבו ביקש שהצדיק יתפלל על גיסו שהוא חולה והשאיר חבילת מזונות (במקום פידיון). כשרבינו הגיע לביתו וראה מה אותו אדם עשה, הצטער מאוד ולא מצא מנוח לנפשו ואמר: "אני מרמה אנשים! הם חושבים שיש בי ממש, אבל הם טועים. נמצא שאני גנב!". מתוך צער נכנס למיטתו. לאחר זמן מה אותו אדם הגיע לבית רבינו ואמר לו: "רבי, הבאתי פתק והשאירתי מזונות שאשתי אפתה לרבי. אני מבקש שהצדיק יתפלל בעד גיסי לרפואה שלימה". רבינו השיב לו בתקיפות שהוא טועה וחושב שהוא רבי. רבינו הכריח אותו לקחת חזרה את חבילת המזונות ובכה: "**למה עושים לי ככה?**".

הסיפורים מעובדים מתוך הספר 'הצדיק ר' שלמה'

קרדיט תמונה: לא צוין, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב נסים טולדנו זצ"ל- נולד בחנוכה ה'תרצ"ב (1931) במקנס שבמרוקו. כבר בילדותו ניכרו בו מידות מופלאות: התמדתו העצומה, מידת החדד וכבוד הזולת. בגיל תשע התייתם מאימו ועבר לגור בבית סבו, הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, שם עלה ונתעלה. כשהיה כבן 12 שנים נשלח ללמוד בישיבת 'תורת אמת' בלונדון, שם התקרב לרבו רבי יצחק צבי (זיידל) סמיאטיצקי. יגע בתורה הקדושה בימים ובלילות. שמו יצא כאחד ממצויני הישיבה למרות גילו הצעיר. כעבור שנתיים עבר לישיבת גייטסהד שבאנגליה. שם המשיך לשקוד על תלמודו. בשנת ה'תשי"ב (1951) עלה לארץ לבדו ונכנס ללמוד בישיבת פוניבז'. במשך כשלוש שנים עד לנישואיו ישב ויגע בתורה ללא הפסקה. למרות גילו הצעיר היה מבכירי הישיבה בגאונותו ובשקידתו בתורה ובכל הנהגותיו והליכותיו בקודש ונדע כ'עילוי'. קלט במהירות את שפת האידיש.

לאחר נישואיו למד כתשע שנים בכולל פוניבז'. נודע בבקיאות עצומה בש"ס, בבבלי ובירושלמי, ראשונים ואחרונים. בתקופה זו פעל רבות בקרב העולים ממרוקו. בשנת ה'תשכ"ב (1962) יסד את ישיבת 'שארית יוסף' בביהמ"ד לדרמן בבני-ברק עבור תלמידים מעדות המזרח. בשנת ה'תשכ"ה (1965) הישיבה נפתחה בבאר יעקב. במשך כשנה וחצי נסע מדי יום בשלושה אוטובוסים לכל כיוון מביתו בבני ברק לישיבה בבאר יעקב. לאחר מכן עבר עם רעייתו וחמשת ילדיו לגור קרוב לישיבה. עמד בראשות הישיבה במשך 47 שנים. הרביץ תורה ויראה לאלפים. העמיד תלמידים רבים בהם רבנים וראשי ישיבות בולטים. תמיד הגיע לשיעור לפני הזמן, והמתין לבחורים ולא להיפך. ענוותן מופלא. בשנות ה-90 התמנה כחבר מועצת גדולי התורה של דגל התורה. היה ממקימי ומכווני דרכו של ארגון מרביצי תורה, שמאגד אברכים ותלמידי ישיבות ספרדים עם גישת לימוד ליטאית. נפטר ב-י"ב סיוון ה'תשע"ב (2012). חי כ-81 שנים. נקבר למחרת בבית הקברות של נציבי ישיבת פוניבז', קרוב לקבר סבו הגאון הרב רפאל ברוך.

אביו: ר' יוסף. **אימו:** מרת מזל-טוב (בת הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, אב"ד מקנס שבמרוקו).

אשתו: מרת שרה (בת ר' יעקב סודרי, רבה של כפר-סבא ולאחר מכן רב בחיפה. נישא ב-כ"ו אלול ה'תשט"ו-1955). **מרבתי:** הגאונים ר' משה שניידר, ר' יצחק צבי זיידל סמיאטיצקי, ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' שמואל רוזובסקי. **מתלמידי:** הגאון הראשון לציון הרה"ג שלמה משה עמאר. **בניו:** ר' יוחנן (ממלא מקום אביו כראש ישיבת 'שארית יוסף'), ר' בנימין (ראש ישיבת 'מאור התורה' לצעירים), ר' ישי (ר"מ בישיבת 'דברי חיים' בבני ברק ומראשי ישיבת 'דעת חיים' בירושלים). **בנותיו:** מרת מזל (נישאה לר' אליהו אלקיים, משגיח בישיבת 'דעת חיים' בירושלים), מרת זיוה (נישאה לר' יעקב אוהיון, ר"מ בישיבת 'שארית יוסף'), מרת סימה שמחה (נישאה לר' יצחק ויזמן, ר"מ בישיבת 'שערי דעת' בבני ברק). **חתניו:** ר' צבי לב (ראש ישיבת 'סודות התורה' בתל אביב), ר' אברהם בן זימרה (ראש ישיבת 'שערי תבונה' באלעד).

תלמיד של רבינו סיפר: "היה זה ביום שישי, כאשר הרב ניסה לפתוח סתימה במערכת הביוב של הישיבה. כמובן, הרב היה יכול להזמין בעל מקצוע, אבל כדרכו חס על ממון הישיבה הרבה יותר מכספו שלו. היינו המומים לראות את הרב בתוך הביוב, כשהוא מוציא מגבת של אחד הבחורים שנפלה לתוך המים וגרמה למפגע, כשהוא לא מבין על מה המהומה".

הישיבה היתה בהתחלה ממוקמת בבני-ברק. ב"ה מספר התלמידים גדל ולא היה מקום לכולם. כדי לפתור את הבעיה הרב מכר את הדירה שלו וגר בדירה שכורה. בכסף שקיבל החזיק את הישיבה. היתה תקופה שבה למדו בבית-הכנסת לדרמן בבני-ברק. הגבאים התנו את הלימוד בכך שישטפו את בית-הכנסת ויתירו אותו נקי. רבינו בכבודו ובעצמו היה שוטף את הישיבה.

תלמיד אחד של רבינו הגיע מבית שלא מקפיד בשמירת מצוות. רבינו היה משוחח איתו ארוכות שיחות חיזוק רבות, כדי לרומם את נפשו. מדי פעם בפעם אותו בחר ביקש לעזוב את הישיבה, אבל רבינו תמיד נסך בו כוחות עידוד. הרב היה טס לחוץ לארץ פעם בשנה לאחר חג הפורים למשך חודש, כדי לאסוף כספים להחזקת הישיבה. לאחר שבועיים הבחור פנה למשגיח ואמר לו כי הוא מבקש לעזוב את הישיבה. הוא תירץ זאת בטענות שונות: הדרך לא מתאימה לו, המקום וכו'. המשגיח ניסה לדבר איתו אבל הבחור התעקש לעזוב. הוא עלה לחדר, הניח את כל חפציו במזוודה אמר 'שלום' ויצא מהישיבה.

הוא הלך בשביל של באר-יעקב והנה הדוור עמד מולו, הביט בו ואמר שיש לו מכתב עבורו. התלמיד התפלא מאוד: "מי יכול לכתוב לי מכתב?" להפתעתו הרבה המכתב היה מראש הישיבה. המכתב פתח במילים: "ידידי וחביבי היקר משה. אני חושב עליך כל הזמן. ליבי עליך, איך הלימוד?" וכיו"ב. הבחור התחיל לבכות. הרב נמצא בחוץ לארץ כדי לאסוף כסף למימון הישיבה ועדיין חושב עליו. דמעות צצו בעיניו. הוא חזר לישיבה. המכתב נסך בו כוחות עצומים להשקיע את עצמו בלימוד. כיום הוא רב גדול בירושלים.

ר' איתן הנה סיפר: לפני כארבעים שנה, חזרתי לארץ אחרי מספר שנים בחו"ל. אני ואשתי התלבטנו איפה לגור. חיפשנו בכמה מקומות בארץ, וחשבנו שלגור בבאר יעקב היא אחת האפשרויות. נקשו בדלת ביתו של ראש הישיבה כדי להתייעץ איתו בתור רב שמתגורר במקום. כשפתח לנו את הדלת, השאלה הראשונה שלו היתה: "האם אכלתם כבר ארוחת צהריים?". כשענינו בשלילה, הלך למטבח והכין לנו ארוחת צהריים. רק לאחר מכן התיישב איתנו כדי ליעץ לנו.

כשרבינו פעם אחת נכנס לחדר, ראה על הריצפה שערות מהראש של בחור שהסתפר. ראש הישיבה אסף אותן עם הידיים וזרק לפח.

מידת הכרת הטוב שלו היתה מופלאה. על כל דבר שעזרו לו היה מודה מקרב לב. במסיבת חנוכה במהלך השיחה שאמר לפני התלמידים, הודה לטבח שטרח, עמל, יגע והכין את האוכל עבור המסיבה (כמובן, שהטבח קיבל משכורת מלאה עבור מעשיו).

הצדיק הרב יצחק אייזיק וייס הי"ד - נולד בשנת ה'תרל"ה (1875) בעיירה ספינקא לאחר שנים ארוכות של ציפיה (בברכתם של מהרי"א מזידיטשוב זי"ע והדברי חיים מצאנז זי"ע). נקרא על שם רבו המובהק של אביו ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב. התפרסם מגיל צעיר בכשרונותיו ובהתמדתו בתורה בנגלה ובנסתר. מגיל צעיר החליף שאלות ותשובות עם גדולי הדור ובהם המהרש"ם, ר' יצחק אלחנן ספקטור מקובנא ור' אברהם פאלאג'י (מרא דאתרא של איזמיר).

בראש חודש חשוון ה'תרס"ד (1903) קיבל אביו שבץ, והיה משותק במשך מספר חודשים. גם לאחר שחזר ללכת - תפקד חלקית, ורבינו סייע בניהול החצר החסידית ולאחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ט (1909) החל רשמית לשמש כאדמו"ר השני של חסידות ספינקא ופתח ישיבה בשם 'בית יוסף'. היו לו אלפי חסידים במרמורש, בטרנסילבניה ובכל רחבי הארץ. רבינו בתפילתו היה מנענע ראשו לצד אחד ומטיח ראשו לפניו לצדו השני וחוזר חלילה וכך היה מתחילת התפילה עד סופה. הרבה מתלמידי הישיבה ניסו לחקותו, אבל אחרי שתי דקות כבר כאב ראשם מסחרחורות. רבינו עבד את ה' עד כלות הנפש. נהג בכל ערב פסח לחלק יין לנצרכים בסליש. ענוותן מופלא. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי.**

בשנת ה'תרע"ז (1916) פרצה מלחמת העולם הראשונה ורבינו נאלץ לעזוב לעיר ניגרשט בהמשך עבר לעיירת קראלי ולפסט ולבסוף בשנת ה'תרע"ח (1918) התיישב במונקאטש, שם עמד בראש ישיבת 'אמרי יוסף' שיסד, בה למדו כ-150 צעירים. בשנת ה'תר"ץ (1839) העביר את משכנו ואת הישיבה לעיר סליש. עם חלוקת צ'כוסלובקיה ערב מלחמת העולם השנייה שב מחוז קרפטורוס לשליטה הונגרית, והוחלו חוקים אנטי-יהודיים. בשנים הבאות עסק רבינו במתן סיוע לפליטים יהודים שנמלטו מהשואה בפולין, והורה לבנות מתחת לביתו בונקר להסתרתם ולספק להם מסמכים מזויפים. באסרו חג פסח ה'תש"ד (1944) כונסו יהודי סליש והסביבה בגטו, בו ישבו כעשרת אלפים נפש. רבינו סירב להפצרות של חסידי לנסות לברוח, למרות שנשלחו אליו אשרות כניסה לבריטניה ולארץ ישראל. נספה בי"ג בסיוון ה'תש"ד (1944) במחנה הריכוז אושוויץ בשואה. חי כ-69 שנים.

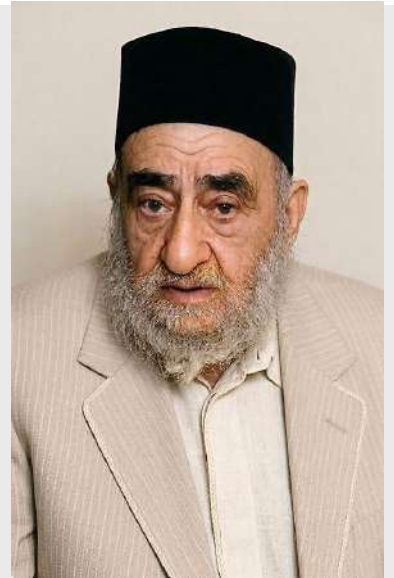
אביו: האדמו"ר ר' יוסף מאיר וייס (ה'אמרי יוסף'- מייסד חסידות ספינקא). **אמו:** מרת פרל (בת ר' עזרא יעקב באש). **מרביותיו:** אביו, ר' יוסף מאיר. **חברותא:** ר' אליעזר שוורץ זצ"ל (מו"ץ שאריש פאטיק). **מתלמידיו:** ר' יהודה פריד. **אשתו:** מרת מרים (בת האדמו"ר ר' יששכר בעריש אייכנשטיין מחסידות זידיטשוב בעל מלבוש לשבת ויום טוב- נישא בגיל 15). **ילדיו:** ר' ישראל חיים (ישב עם אביו בסליש), ר' נפתלי צבי (שימש כרב העיירה בילקה במרמורש), מרת הינדא שיינדל (נישאה לר' אברהם אביש הורוביץ, ששימש כרב העיר קראלי ברומניה). **מספריו:** **יחקל יצחק** - על התורה, תשובותיו ששרדו לאחר השואה וקונטרס (יצא לאחר פטירתו. גמ' של חקל יצחק עולה לשמו בגמ' יצחק אייזיק).

הרה"ח ר' משה מושקוביץ מסטרמבר רכש בית גדול מגוי. בבית זה הקים מנסרה לעצים והעסיק בה פועלים רבים, כשרכש את הבית שכן לרשום בטאבו על שמו. אחרי שנים מספר, כשהעסק התבסס בא הגוי ליהודי ודרש ממנו לצרף אותו כשותף לעסקיו (בלי השקעה כספית מצדו), ואיים הגוי, שאם לא יסכים, יפנה לבית המשפט ויצהיר, שהבית שייך לו. כחסיד מובהק נסע ר' משה לרבינו ושטח בפניו את צרתו ובכה בדמעות שליש (והיה נהוג בספינקא כשגוי הציק ליהודי היו רושמים את שם הגוי ושם אמו בסוף הקוויטל). החסיד ידע רק את שמו של הגוי אבל שם אמו לא היה ידוע לו, ראה רבינו, ששם האם לא מופיע בקוויטל, ושלח את ר' משה לביתו לברר את שם האם, כשחזר ורשם על הקוויטל את שמה (גרוגיה בן מריה) לקח רבינו את הקוויטל וקרע את שם הגוי ושם אמו, וברך את החסיד שיישוע. כשחזר ר' משה לכפרו שמע את פעמוני הכנסייה מצלצלים (לסימן שגוי מת) **ונודע לו, שאותו גוי מת, סיפור זה עשה רושם רב.**

פעם אחת נקלע רבינו 'יחקל יצחק' לעיר הבירה פסט והתאכנס אצל החסיד הר"ר אברהם שטינמן ז"ל, (דירתו הייתה ברחוב בו היה השטיבל לאנשי פולניה פולישער שטיבל, ובבית המדרש הזה עוד הגה"ק בעל ה'דברי חיים'). בלילה, לאחר שישן רבינו את שנתו הקצרה קם ולמד כדרכו בקודש בקול ובהתלהבות, ושכינו של החסיד הנ"ל היה רופא נוכרי. כששמע הגוי את קולו של הרבי הלומד תורה, היכה בחוזקה בכותל שהפריד בין שני השכנים להשתיק את קול הלימוד. הרעש הפריע לרבינו, והוא ביקש ממארחו, שייכנס לשכנו ויאמר לו, שאם יפריע לרבינו בלימודו וימשיך להכות בחוזקה בידיו, יצטער אחר כך ויכה את ראשו בקיר, והחסיד הנ"ל אמנם נכנס לשכנו ואמר לו את דברי רבו מילה במילה, אולם הגוי התעקש והמשיך בהכאותיו, **ובאותו לילה מת בנו יחידו.**

פעם אחת ביקר רבינו בסטאנקוויץ בביתו של הרה"ח ר' נטע הכהן יעקובוביץ זצ"ל והלה ערך סעודה לכבודו של רבינו, וגם הוזמן לסעודה זו הגאון ר' אליעזר שוורץ זצ"ל (החברותא של רבינו וכן גיס גיסו של הר' נטע הכהן). לאחר הסעודה התפלפל רבינו עם הגאון הנ"ל כמה שעות, ובאמצע הפלפול הודיעו לרבינו, שהמרכבה עומדת מוכנה לנסיעה. אחרי מספר שנים נפגש רבינו עם הגאון הנ"ל בתחנת רכבת, ורבינו הק' **מיד התחיל להתפלפל עמו והמשיך במשא ומתן של הלכה באותו עניין שדנו והתפלפלו אז.** אחרי שהרבי נסע משם אמר הגאון ר' אליעזר שוורץ לרה"ח ר' נטע: **"הריני מלא התפעלות, איך שזכר הרבי בדיוק, באיזה מקום סיימנו את המשא ומתן, והמשיך אחרי כמה שנים מיד, כאילו זה עתה פסקו".** (מהר"ר נטע יעקובוביץ זצ"ל)

מספר תלמידיו של רבינו שבד"כ רבינו בחן את תלמידי הישיבה בביהמ"ד, אולם פעם אחת בחן את התלמידים בביתו, וסגר את חדרו על מנעול לבל יפריעו, ובשעת הבחינה נקשו הגבאים בדלת, ורבינו ציווה לא לפתוח, אבל כשהנקישות לא פסקו, ציווה לפתוח, ולחדר פרצה אשה וילדה בידה שהוא חולה מאוד, אבל עד שנכנסה לרבינו צווחה האם שהילד מת, לקח רבינו את הילד, והסתובב עמו, כשהוא על ידיו ופניו לוהטות וכולו דבוק, **קעבור כמה דקות ציווה רבינו למסור את הילד לאמו והבריא לגמרי,** ומספר הוא, שהיה בזה תחיית המתים ממש והתנצל רבינו בפני התלמידים: "מה יכולים לעשות, לישועה צריכים להפסיק מלימוד התורה".

הרב המקובל יעקב מוצפי זצ"ל: נולד ב-ה'תר"ס (1899) בבגדד. סבו היה מפורסם כחריף ובקי בכל מכמני התורה. בתורת הגלגלה ותורת הנסתר, וכל מעשיו בקדושה וטהרה. מסבו זה ינק רבינו את רוב תורתו וחוכמתו ואת דרך עבודת ה'. עד יומו האחרון של הסבא היה רבינו משמשו בדחילו ורחימו ולומד ממנו תורה ואורחות חיים.

עוד בימי עלומיו החל רבינו להתנהג בגינוני קדושה. תשוקה עזה מלאה את נשמתו להתעלות בתורה וביראת שמים. בהיותו כבן שמונה שנים בלבד היה רגיל להתעורר בחצות לילה וממהר עם המקובל הרב סלמאן מוצפי לבית-המדרש כדי לעסוק בתורה עד אור הבוקר. ראשית היו לומדים במשך כשעתיים בספרי מוסר, ולאחר מכן עסקו בגמרא ומפרשים עד אור הבוקר. שקדנותם הייתה כה גדולה, עד שברבות הימים ידעו שניהם בעל-פה את ספרי המוסר 'ראשית חכמה', 'חובות הלבבות', 'שבט מוסר' ו'פלא יועץ'. בנערותו למד תורה ב"מדרש תלמות תורה" ולאחר מכן בישיבה "מדרש בית-זיכלה". **שקדנותו הרקיעה שחקים, היה לומד עם ר' סלמאן חוגי עבודי מידי יום ביומו במשך כשמונה עשרה שעות רצופות! גאון בנגלה ובנסתר. ברח מן הכבוד והשררה כמטחווי קשת. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים.** בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לירושלים ושימש כראש ישיבת 'שמש צדקה'. עמד בראש "ועד תומכי תורה". שימש כשליח ציבור למעלה משלושים שנה. בנוסף כיהן כאב"ד של העדה הספרדית בירושלים. נפטר ב-י"ג סיוון ה'תשמ"ג (1983). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: החסיד ר' עזרא. **אמו:** מרת מזל-טוב. **סב:** הגאון ר' משה מוצפי. **חברות:** הגאונים המקובלים ר' סלמאן מוצפי. ר' סלמאן חוגי עבודי. **אשתו:** בתו של ר' ששון דנגור (ראש הישיבה). **מרבתי:** המקובלים הגאונים ר' אפרים הכהן, ר' צדקה חוצין, ר' יהודה פתיה, ר' שמעון אגסי. **מילדי:** הגאון ר' יוסף

הרב היה חונן מלווה ומרבה להטיב, הייתה לו קופת גמילות חסדים, מתוך סכומים הגונים שמסרו אנשים מיוחדים וכן קופת גמ"ח מתוך כספו הפרטי, היה **חוסך מלחמו והכל להוסיף לקופה** והיה מנהלה בדיוקנות מופלאה. כשהיה אדם נזקק להלוואה היה נותן לו בעין יפה, בהגיע הזמן **לפרוע ולא יכול לשלם היה קורא ואומר לו: "אין צורך לשלם, כי התורם וויתר על הכסף ואין צורך להחזיר"**. היו באים אצלו אנשים יקרים ונכבדים והיו מקבלים ממנו, והכל בהצנע לכת.

הרב היה ידוע כבקי גדול באתרוגים, והיה בודק החל מר"ח אלול עד ערב סוכות את האתרוגים, וכל אתרוג שיצא תחת ידו, היה כליל השלמות, אם אומר עליו טוב-טוב הוא. וכמה עמל ויגיעה היה לו לפני סוכות, **עת שרבים היו צובאים על פתחו שיבדוק להם את אתרוגיהם, ולא הייתה לו שעת מנוחה, לא יום ולא לילה, ואע"פ כן, מעולם לא אמר אין לי כח להמשיך, הכל כדי לזכות את עם ישראל לקחת אתרוגים מהודרים.**

פעם אחת הביאו בפניו אתרוגים ועל כולם פסק שהם מורכבים. באו הסוחרים וצעקו כי הוא מפסיד את סחורתם. אמר רבינו: 'איפה אתה חכם יוסף רביע?' (שהיה אב"ד ופוסק גדול ומקובל על הכל). עודו מדבר, והנה נכנס חכם יוסף רביע. אמר רבינו: "ראה, הסוחרים רוצים להתיר לימונים". שאל חכם יוסף את אחד הסוחרים: "כמה עולה אתרוג?", ענה הסוחר: "כך וכך". שילם לו, ולקח אתרוג אחד, פתח אותו וראה שאכן מדובר בלימון, ואמר רק מילה אחת 'לימון'.

בישיבת 'דורשי תורה' בה למד, היה נהוג לערוך מדי שנה בשנה הגרלה, העולה בגורל היה מקבל כרטיס נסיעה לביקור בארץ הקודש. בשנת ה'תר"ץ זכה בגורל ר' סלמאן חוגי עבודי. ר' סלמאן לא היה יכול אז לעזוב והעביר את הזכות לרבינו שהיה מאושר לאין קץ. **רבינו יצא מבגדד במונית שנהגה היה ערבי, אשר עשתה את דרכה לארץ דרך דמשק.** בשעות הערב, כשהמונית עשתה את דרכה דרך המדבריות, הגיע שעת תפילת מנחה. "מה אעשה?", הרהר, "הנהגה הערבי בוודאי לא יאבה לעצור את המכונית בלב המדבר".

בעודו יושב וחוכך בדעתו מה לעשות, אירע הנס. **הנהג עצר לפתע את המכונית. מחושי בטן עזים תקפוהו, והוא נאלץ לעצור את המכונית לזמן-מה.** בינתיים, בעוד המכונית חונה, ירד הרב מתוכה ועמד להתפלל תפילת מנחה כשפניו לכון ירושלים. אך סיים רבנו את תפילתו, **נשמע קולו של הנהג שקרא לרבנו לחזור למכונית. מחושי עזבוהו, והוא יכל להמשיך בנסיעה.**

באחד הימים הופיעה אשה מכובדת ועשירה לפני רבנו וסיפרה לו על מקרה מוזר שקורה לה בכל ליל שבת. **כשהיא מדליקה את הנרות, כבים הם לפתע ללא כל סיבה הנראית לעין.** הדבר חזר ונשנה פעמים רבות. כשדמעות בעיניה התחננה האשה לפני רבנו שיגיד לה את סיבת הדבר ומה עליה לעשות. הביט עליה רבינו שהיה בעל רוח-הקודש למשך מספר שניות ואז שאל: **"האם את נוהגת להלוות כספים לאנשים בריבית?"**. הבעת השתאות ותדהמה התפשטה על פני האשה. "מניין לו לרב שאכן אני עוסקת בהלוואות בריבית?", תממה בלבה. לאחר שהתעשתה השיבה בחיוב לרב. **והוסיפה כי בכל הלוואה היא מקפידה לעשות "היתר עסקה" כדת וכדין.** "עם כל זאת עלייך להפסיק מיד להלוות כסף בריבית. ולא, דעי לך שאת מסכנת את שלום ילדיך!".

כשיצאה האשה מלפני רבינו, התקשתה לקיים את פסק ההלכה למעשה ולבטל את מקור פרנסתה, לפיכך הלכה לרב אחר וסיפרה לו את אשר ציווה עליה רבינו. הרב השני בירך אותה שלא יאונה לה כל רע, ובלבד שתקפיד מאוד להלוות רק עם היתר עסקה. כעבור ימים מספר חלמה האשה, והנה אביה שנפטר לבית עולמו עומד מולה כשחרב שלופה בידו, ומזהירה נמרצות שתפסיק להלוות לאנשים כספים בריבית. כשהיא נחרדת עד עמקי נפשה, מיהרה האשה אל בית רבנו וסיפרה לו על חלומה, וביקשה ממנו שישלח לה על אשר פקפקה בדבריו ולא עשתה מיד כאשר ציווה עליה.

○ יפר הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל מעשה שבדידו הווה עובדא: בבגדד היו שני חברים טובים, שעזרו זה לזה בכל הזדמנות, פעם קנה אחד מהם דירה, ונזקק לסכום כסף גדול. הלך וסיפר לחברו, והלה הלווה את הסכום בחפץ לב וברצון. כעבור זמן מה החרימה הממשלה את הדירה. לא עברו ימים מרובים, והחלה העליה לארץ הקודש. השניים עלו ארצה, וכעבור שנתיים ימים נפטר הלווה. לילה אחד, חודשים מספר לאחר פטירתו, הופיע הלווה בחלומו של רבינו וסח לו את דבר ההלוואה. הוא התחנן לפניו שיזמין אליו את המלווה ויסביר לו, שלא היה באפשרותו להחזיר את דמי ההלוואה, ויבקשו שימחל לו במחילה גמורה, כיוון שאין לו מנוחה בעולם האמת כל זמן שלא נפרע החוב.

בבוקר, מיד לאחר התפילה, כתב ר' יעקב מכתב למלווה והזמינו אליו. כעבר שבוע התייצב האיש לפניו. הרב שאלו: "האם היה לך חבר ושמו פלוני?" "כן, מנוחתו עדן", השיב החבר. המשיך הרב ושאל: "האם הלווית לו כסף לדירה?", האיש השיב בפליאה: "אכן, כן". "האם הסכום היה כך וכך?"

"כן רבינו", השיב המלווה והשתאה מהיכן הרב יודע על כך, הרי כאשר הלווה את חברו אף אדם לא היה נוכח במקום. "ומה דעתך לעשות בעניין החוב?", "מה אוכל לעשות, חוב אבוד הוא!". המשיך הרב ואמר: "אם כן, אמור נא בפה מלא: הריני מוחל לפלוני על חובו במחילה גמורה, ולא יענש בסיבתי". אמר הלה כן, והלך לדרכו. בערב הופיע הנפטר בחלומו של הרב בשמחה ובמאור פנים ואמר לו: "תנוח דעתך, כשם שהנחת את דעתי". וביקשו לספר סיפור זה ברבים, למען ידעו הכל מה חמור העוון של אי השבת החוב בעולם האמת.

בכל עת היה הרב משנן בלא הרף את הנחיצות בהתחזקות באמונה, ובדבריו בזה, היה נוהג לספר מעשה נורא עד מאוד. במשפחה אחת נולד ילד קטן, שבכה יומם ולילה. פיו לא פסק מלצעוק. הוריו פנו לרופאים, פקדו את המומחים, ערכו לו בדיקות קשות ומכאיבות ולא מצאו את סיבת הבכי שאינו פוסק. פנו לחכמים ולבעלי סגולות- אולם ללא הועיל. התינוק צרח נוראות עד שקצו בחייהם. לא היו לו זמני אוכל ושינה, משחק ומנוחה. הוא לא נתן להוריו הפוגה לא ביום ולא בלילה, לא בחול ולא בשבת. החיים במחיצתו היו סיוט מתמשך, והנורא מכל: הוא עצמו סבל קשות, וההורים נקרעו בין רחמים לכעס חסר אונים.

יום אחד הלכה אמו לשוק לקנות, ומצאה דף של חומש מוטל ארצה. גחנה והרימה אותו, נשקה לו, נקתה אותו וחשבה: "אולי ישלח הקב"ה רפואה שלמה לבני ע"י הדף הקדוש הזה!". כאשר חזרה לביתה, הניחה את הדף בחדרת קודש ובתפילה שבלב מתחת לכריתו של התינוק ואמרה: "ריבונו של עולם, אני אשה פשוטה, אינני יודעת קרוא וכתוב. אך יודעת אני, שזהו דף קדוש מתוך תורתך הקדושה. יהי רצון שיהיה לקמיע מועיל, עלה לתרופה!".

מאת ה' היתה זאת. הילד שקע לראשונה בחייו בשינה רגועה. מאותו יום, חל שינוי משמעותי בהתנהגותו. הבכי פסק לחלוטין, הוא היה רגוע ושלו, חיוף האיר את פניו ואף את פני הוריו. האב היה נרגש. אצל מי הייתה, מפי מי התברכה, כיצד אירע הנס המופלא? חזר ושאל. והאשה, בתממותה, סיפרה לו את דבר המעשה, והוציאה את הדף מתחת לכריתו של הילד. "כלום יש לך קמע מועיל יותר מדף של חומש קדוש?", הקשתה. "הבט וראה מה גדול כוחה של תורתנו הקדושה!". הביט האב ונחרד. "מה זאת עשית?" זעק. "הלא זהו דף מהתוכחה הנוראה!". ואכן, בדף זה נכתבו הקללות האיומות: "יככה ה' בשיגעון...ופחדת לילה ויומם...בבוקר תאמר מי ייתן ערב ובערב תאמר מי ייתן בוקר...".

החוירה האשה והתנצלה: "וכי מניין לי לדעת מה כתוב בדף? לא ידעתי אלא שזהו דף מהתורה הקדושה, ויחלתי, שבזכותה ובזכות השמות הקדושים הכתובים בו, ישלח לו ה' רפואה שלמה- ועיניך הוראות, שאמנם שלח!". כאשר סיים רבנו את סיפורו המופלא הוסיף ואמר: "בואו וראו מה כוחה של אמונה תמימה, המהפכת אף את מידת הדין למידת רחמים. ואת הקללות הנמרצות לברכות נשגבות!".

המקובל הרב כמוס (ממוס) עגיב זצ"ל- נולד בלוב בשנת ה'תרע"ג (1913). בצעירותו למד בתלמוד תורה, ולאחר מכן רצה להמשיך בישיבה, אולם המצב הכלכלי של הוריו לא אפשר זאת, ולכן הוצרך לצאת לעבודה. בתחילה עבד בדפוס רפאל חביב ולאחר מכן בדפוס של ר' אברהם תשובה. באחד הימים הגיע לעבודה כרגיל אולם שם נענה, כי אין יותר עבודה. לאחר מכן התברר, שהסיבה האמיתית לכך, כיוון שראש בית דין צדק הרב המקובל ע"ה ר' יצחק חי בוכנזה הגיע לבעל הדפוס ואמר לו, כי הוא מעוניין שרבינו ילך ללמוד בישיבה, כי יש לו עתיד שם. ואכן הלך ללמוד בישיבה עד ליום שבו התחתן. לאחר מכן עבד בשחיטה בבית-המטבחים ולאחר מכן היה מלמד גמרא בבית הכנסת דאר דרוסי. בכל שבת היה דורש בביהכ"ס. בשנת ה'ת"ש (1940) התבקש לשרת בקהילת נאלות ואחרי מספר חודשים קיבל מברק ממו"ר ועט"ר ר' חי גאביזון זצוק"ל שישמש כרב בקהילת זליתן. לאחר שנה התבקש לעבור לדרנה, ושם שימש כמלמד. שימש כרבה הראשי של יהדות לוב.

עלה לארץ בשנת ה'תש"י (1950) יחד עם רבים מבני הקהילה. בתחילה התגורר במעברת בית-ליד. בשנת ה'תשי"ח (1958) נבחר לכהן כרבה הראשי של אור-יהודה רמת פנקס ומסובים. שימש רבנים גדולים בעלי קבלה מעשית, למד מהם הרבה סגולות, ובהן השתמש כדי לעזור לרבים, שהיו מתדפקים על דלתו. בכל שעה היה עונה ומטפל בבקשות של יחידים, אף שהיו מתקשרים לביתו לאחר שעת חצות. אהבתו ומסירותו לכל יהודי באשר הוא הייתה מופלאה. רבים פנו אליו ונושעו. היה עורך פדיונות-נפש ליחיד ולכלל בימי שני וחמישי על-ידי סגולת 160 מטבעות כסף היה יושב שעות אחדות ועורך את הפדיונות, כפי שמובא בספרים הקדושים (רמז לדבר שכן 160 בגמ' כסף, פידיון וצלם). נפטר ב-י"ג סיוון תשנ"א (1991). חי כ-78 שנים. ציונו בקריית שאול בתל-אביב.

אביו: ר' זולה. **מרביתו:** ר' חי גאביזון. **מספריו:** כמוס עמדי • מנחת עני.

מספרת הרבנית עגיב שתחיה: "ילד אחד שהיה חולה מאוד ל"ע הגיע לבדיקה רפואית אצל הרופא ולאחר שהלה בדק את מצבו, הוא הפנה אותו בדחיפות לבית הרפואה 'תל השומר'. כשהגיע לשם, צוות הרופאים ערך הבדיקות רבות. אולם לצערם הרב, הללו לא הצליחו לגלות, ממה הוא סובל. הבאתי את הילד בפני רבינו, וזה במבט בלבד אמר להם כי **על הילד רובצת טומאה כלשהי ויש לחפש אותה ולהסירה**. חיפשו היטב וגילו כי בקמקע שהיה על הילד היו כתובות בערבית. מהרגע שהוסר הקמקע מעל גופו של הילד, הבריא הילד, כאילו דבר לא קרה, והוא שוחרר מבית-הרפואה".

הרב של קריית שלום בת"א מספר כי פעם הגיעה בחורה להינשא ברבנות בת"א, והיא ביקשה בעקשנות שהרב כמוס עגיב ישיא אותה. אמר לה הרב, כי מקובל שבחורים רב לקידושין לפי האיזור בו נרשמים, וכי הרב עגיב לא שייך לאותו האיזור. המשיכה הבחורה להתעקש, עד ששאל אותה לפרש עקשנותה. ענתה לו הבחורה, כי הרב היה לה כמו אב, **וכי הוא זה שקנה לה את הנדוניה ועזר לה רבות**. רבינו עשה זאת בסתר, והדברים הללו לא היו ידועים אפילו לבני המשפחה של הרב.

היה אדם חשוך ילדים, שרצה לקבל את ברכת הרב, אולם לא ידע היכן לפגוש. אמר לו רבה של קריית שלום בת"א, שילך ביום מסוים בשבוע לחנות תשמישי קדושה בתחנה המרכזית, שם נמצא הרב עגיב באותה שעה, והוא יוכל לבקש ולקבל ברכה. הלך האיש ביום המיועד לאותה החנות, ביקש וקיבל ברכה מרבינו. **תשעה חודשים לאחר מכן חבק האיש בן זכר**. כמובן, הלה ביקש מרבינו לשמש כסנדק, אולם הצדיק בענוותנותו סירב לכך, באומרו, כי לא בגללו נולד הילד.

יפר ברוך בארון ז"ל מחדרה: בימים לאחר שעלו ארצה השתכנו במעברת אגרונוק בחדרה. לרב עדיין לא היה עבודה, והמצב היה קשה. בימים שלפני יום הכיפורים, כנהוג, כל משפחה הייתה שוחטת תרנגול או כמה תרנגולים לכפרות. הרב עגיב היה עומד מבוקר עד ערב ושוחט, כשלידו ניצב ברוך ז"ל ואוסף את התרומות, שהשאירו האנשים עבור השחיטה. בסוף היום, כשרצה להעביר ברוך בארון את הכסף שנאסף לרב, הורה לו להעביר את הכסף כתרומה לבית-הכנסת. ולא הסכים לקבל אפילו אגורה שחוקה, וזאת על אף מצבו הכלכלי הקשה, ולמרות ששעות מרובות עמד על רגליו כדי לשחוט את התרנגולים עבור המשפחות המרובות.

יפורי ניסים רבים סיפרו על רבינו. אדם אחד, שלא זכה לזרע בר-קיימא, לאחר ששמע את סיפורי המופתים על רבינו, הגיע לצדיק, קיבל את ברכת הרב ונולד לו ילד. לאותו אדם היה חבר בפריז, שהיה חולה במחלת כבד קשה מאוד והוא נזקק לעבור ניתוח מסוכן. הניתוח עלה הון תועפות, ובנוסף, לדעת הרופאים גם סיכויי ההחלמה לאחר הניתוח לא היו גבוהים. כמובן, היה חשש: ישנם סיבוכים לא מעטים, העלולים להתרחש בזמן הניתוח ולאחריו.

מאחר שהלה נושע מברכת רבינו, הציע לחברו להגיע לרבינו. ואכן לפני הניתוח בא האיש עם חברו לרב, כדי לקבל את ברכתו לרפואה שלימה. הרב ברכו, והלה חזר לפריז. ביום הניתוח בדקו את אותו האדם - ולהפתעתם המחלה נעלמה, כלא הייתה. הרופאים התפלאו, כיצד ייתכן הדבר וערכו את הבדיקה שנית-אולם המסקנה הייתה בלתי נמנעת, **האיש בריא לחלוטין**. כמובן, אותו אדם שב לארץ כדי להודות לרבינו וכן תרם סכום כסף, שהיה שווה למחיר, שהיה צריך לשלם עבור הניתוח שלא בוצע.

האדמו"ר הרב שרגא יאיר רבינוביץ מביאליברז'יג זצ"ל- נולד בשנת ה'תקצ"ט (1839). מנעוריו הפליא את צדיקי הדור וכבר ניכרה ובלטה בו רוב קדושתו, ונודע כבעל מדרגה, וצדיקי הדור היו מפליאים ומפליגים בשבחו. כשהיה כבן אחת-עשרה שנים בלבד, הגיע קוויטל לצדיק הרה"ק מאיר מפרמישלאן, שאמר עליו שהוא **בעל רוח הקודש**. העיד רבינו על עצמו לפני דודו הרה"ק מגראדזיסק זיע"א לרגל עובדה מסוימת: "אני ואחי מביאלא יודעים לקרוא קוויטלים עוד מימי ילדותינו". בצעירותו כבר זכה למדרגות נשגבות של גילוי נשמות צדיקים.

בשנת ה'תרכ"ו (1866) לאחר פטירת אביו, התמנה כשהיה כבן עשרים ושש שנים בלבד לממלא מקום אביו. תחילה בשידלובצא ולאחר מכן בביאליברז'יג, נמשכו אל רבינו יהודים מכל המדינות הונגריה, צ'כיה, מזרח ומערב גאליציה, ומכל פינות פולין. **נחשב בדורו כגדול בעלי המופתים, היה משדד מערכות הטבע וכל היוצא מפיו היה מתקיים. נודע כבעל רוח-הקודש**. חיזק את רוחם של האנשים הפשוטים בדברי נועם ובסבר פנים יפות. **עסק בתיקוני נשמות. גאון בנגלה ובנסתר. הסתיר עצמו. בעל ענווה**. בשנת ה'תרס"ז (1907) לאחר שריפה, שהייתה בעיר, עבר לראדום ומשם לעיר אבותיו שידלובצא. לפני פטירתו אמר: **"רואה אני, שלאחר פטירתי תבוא לעולם חשכות גדולה, כי כל זמן שהייתי בעולם מנעתי זאת!"**. שנתיים לאחר פטירתו פרצה מלחמת העולם הראשונה ונפלו בה רבים. נפטר בי"ג סיון ה'תרע"ב (1912). חי כ-72 שנים. נקבר באוהל אביו בשידלובצא.

סבא (מצד האב): האדמו"ר רבי ירחמיאל מפשיסחא (בן האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ- ה'יהודי הקדוש'). **אביו:** האדמו"ר רבי נתן דוד משידלובצא. **אימו:** מרת דבורה פרל (בת ר' שמואל ושלציק). **אשתו:** מרת דינה (בת הרה"ק רבי יקותיאל שמעלקא מסאסוב). **מרבותיו:** אביו, רבי נתן דוד משידלובצא (היה רבו המובהק), האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים'), האדמו"ר ר' אברהם טברסקי (המגיד מטרסק). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' ישראל טאוב (ה'דברי ישראל' ממוז'ץ), האדמו"ר ר' יחזקאל רבינוביץ מראדומסק, האדמו"ר ר' שמעון שלום קאליש מאמשינוב. **בנו:** ר' נתן דוד (כיהן כאב"ד בשידלובצא). **חתנו:** האדמו"ר ר' חיים אלעזר שפירא (בעל 'מנחת אלעזר' ממנוקאטש- בזיווג ראשון). **מספריו:** **ארון עדות**.

הרגשת הקדושה של רבינו מילדותו הייתה מופלאה, פעם באחת מנסיעותיו של הרה"ק משידלובצא עם בניו, על אם הדרך היו באכסניה אצל אחד מהחסידים, והגישו לפניהם חמאה, כשראה רבינו, שהיה עדיין ילד קטן את החמאה, אמר: "חמאה זו - ריח רע יש לה". מיד סילקו את החמאה מן השולחן. ואמר אביו הק': "את נשמות בני לקחתי מתחת כיסא הכבוד, ורוצים לטמטם את מוחם עם מאכלות אסורות". לאחר מכן התברר, שהחמאה הייתה מחלב עכ"ם.

אחד מחסידי רבינו בשם ר' אברהם יצחק הוניגסברג סיפר: החסידים נהגו לבילי שמחת תורה מתוך שהיו רוקדים ושמים, לעקוץ ולהקניט את מי שקיבל עליה לתורה, הדבר לא היה לרוחו, ולבילי שמחת תורה לפני קריאת התורה יצא מביהמ"ד מחשש, שמא יקראו לו לתורה ויקניטו ויעקצו אותו כדרכם. 'למזלו' קראו לו לתורה, והלה היה נבון בדעתו, כאשר ראה אותו רבינו מהסס, אמר לו: **"גש ועלה לתורה, ודע כי עקיצה כזו יכולה להצילך מכדור מוות"**. על אף שלא הבין את דברי רבינו, הוא ניגש ועלה לתורה.

עיסוקו של הנ"ל היה כמנהל חשבונות של בעל אחוזת יערות. ומקום מגוריו היה בתוך היער. באותה שנה נתפס אחד העובדים הערלים ששלח ידו במלאכת בעל הבית וגנב עצים ממנו. הגוי חשד, שידו של ר' אברהם יצחק הייתה בדבר, ושהוא הלשין לבעל הבית על מעשי הגניבה וזאת בגלל העובדה שהתגורר ביער ויכל לראות את מעשיו. ועל כן חמתו בערה בו, וגמר אומר לנקום בו.

באחד מלילות השבת כשר' אברהם יצחק ישב ושר זמירות בסעודת השבת כשבנו הילד מנדל ישב על ברכיו. הוא הרכין עצמו לרגע קל וכופף ראשו לעבר בנו והושיט לו את הזמירות, שישיר 'כל מקדש' בתוך כך פילחה שריקה עזה את האוויר, מבעד לחלון הפתוח ירה הפועל הגוי שגנב את העצים לתוך ביתו של ר' אברהם יצחק, וכיוון שראשו היה כפוף, חלף הכדור מעל ראשו, והוא ניצל ממוות בטוח. **עתה הבין את דברי רבינו.**

יפר נכד אחיו של רבינו הרב החסיד רבי צמח ברוך רבינוביץ זצ"ל, שבסוף ימיו זכה לעלות לארץ ישראל, ואמר שבילדותו זכה ללון בבית רבינו, לאחר שהרבנית הצדיקה נפטרה. רבינו הזהירו, שלא יגלה מה שענינו ראו, אבל אחר הסתלקות רבינו הירבה לספר דברים נוראים שראו עיניו. באחת הפעמים סיפר: בשעות הלילה היה סגור ומסוגר לפני ולפנים בחדרו, ואיש לא הורשה להיכנס אליו, ואילו הוא, שלן בחדרו, **פעמים שמעו אוזניו קולות נעלמים של בכי ותחנונים... ואם כי לא ראה שום מראה, אבל שמע בבירור את קולותיהם**. עניין זה היה מפורסם בפולין, כפי שנשמע עוד מפי ישישים שהסתופפו בצילו.

פעם אחת ביקר רבינו אצל אחד מאנשי שלומו, שהתגורר בכפר הסמוך, בסוף פרודור ארוך שהסתיים בקיר ניצבה מראה, ואמר רבינו בהתלהבות: **"מי הוא בעל הצורה הזו?"**, וניגש לתת לו 'שלום' ואז התבררה העובדה, שרבינו לא ידע את מראהו.

הישיש החסיד רבי משה בונים זצ"ל סיפר, כי היה פעם אצל רבינו בבוקר לפני התפילה, ולפתע נעצר רבינו ואמר: **"הנני רואה חשכות גדולה בעולם!"**. לאחר מכן נודע כי באותה השעה בדיוק הסתלק מהעולם הרה"ק האדמו"ר רבי יחיאל דנציגר מאלכסנדר זיע"א. (החומר ברובו מעובד מתוך הספר 'ארון עדות')

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב רפאל יונה טיקוצ'ינסקי זצ"ל

הגאון הרב רפאל יונה טיקוצ'ינסקי זצ"ל- נולד ב-י"ג בניסן ה'תרצ"ו (1936). כשהיה צעיר לימים משפחתו עברה לגור לרמת השרון על יד הפרדסים שבבעלותם. בסיום העבודה האבא נהג ללמוד עם רב המקום, הגאון הרב צבי יהודה אדלשטיין, אביהם של הצדיקים הרב גרשון אדלשטיין והרב יעקב אדלשטיין. למד בישיבת 'אור ישראל' לצעירים. בגיל 14 נכנס ללמוד בישיבת פוניבז' עד נישואיו בגיל 27. בהמשך עבר ללמוד בישיבת בריסק. כרווק נסע לשבתות לישיבת הנגב לומר 'חבורות' בישיבה. הנחיל לתלמידיו את שיטת הלימוד העיון המהיר המיוחסת למרן הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל. ידוע היה במצוינותו בשקדנותו ובהתמדתו. הגאון רבי יהודה עדס סיפר, שכאשר רבינו היה בחור בישיבה, הוא היה חוזר לפנימייה מבית-המדרש בשעות הקטנות של הלילה. לפני שהלך לישון ביקש מחבריו שיבחנו אותו על מה שלמד באותו יום. **ההספק היומי שלו היה בין חמישים לשישים דפי גמרא, רש"י ותוספות**. גאון אדיר. שקדן עצום. לאחר נישואיו בשנת ה'תשכ"ג (1963) קיבל מתנה לחתונה מהגאון הרב יששכר מאיר פתק שבו רשם "הנך מוזמן לישיבתי לכהן כמגיד שיעור". בישיבה זו לימד כ-15 שנה ובה החדיר את השימוש בשיטת העיון המהירה הכוללת שינון בעל פה של דפי הגמרא וחזרה עליהם. שיעוריו הצטיינו ביכולת הסברה. בשנות השמונים הקים ישיבה בירושלים. קצב הלימוד בישיבה נקבע לעמוד בכל יום. הישיבה שכנה בבניין בית היתומים דיסקין בשם 'ישיבת מהרי"ל'. בשלהי שנת ה'תשמ"ה (1985) העביר את ישיבתו לירוחם. יחד עם הישיבה הגיעו גם אברכים מתלמידיו. כשהגיע לירוחם הוא היה הרב הבלתי רשמי של הקהילה. שימש כחבר נשיאות מפעל הש"ס העולמי. נפטר ב-י"ג סיוון ה'תשמ"ט (1989) לאחר שקיבל התקף לב. חי כ-53 שנים.

סבא (מצד האב): ר' אברהם יצחק. **אביו:** ר' ישראל מאיר. **אימו:** מרת חיה גיטל (בת ר' רפאל יונה ראם מברז', דיין בירושלים). **מילדיו:** ר' אברהם (מחבר סדרת הספרים 'תורת אברים'), ר' ד"ר שלמה (חוקר ישיבות ליטא ותנועת המוסר). **דודו:** ר' משה (המשגיח של ישיבת סלבודקה בבני ברק). **מרבתי:** הגאונים מרן הרב שמואל רוזובסקי, מרן הרב אלעזר מנחם מן שך, ר' יעקב ניימן, ר' יוסף רוזובסקי. **מספריו:** **יקונטרסי כור המבחן**- שו"ת על חלק מהסוגיות מסכת פסחים ומסכת סנהדרין **יושב ורפא לו**- שיחות ומאמרים על התורה והמועדים **תורת אברים**- מאת בנו ר' אברהם ששילב דברים מתורת אביו **זיכרון רפאל**- ליקוט חידושי תורה מצאצאיו.

הגאון ר' נפתלי קופשיץ (מראשי ישיבת 'בית מדרש עליון' ורב קהילת חניכי הישיבות ברוממה) סיפר ששמע מפיו של הגאון ר' ברוך שפירא (ר"מ בישיבת 'קול תורה' בירושלים) שפעם הוא נסע באוטובוס עם רבינו. בדרך הם ראו מהחלון את הרב אורי זוהר (לאחר שחזר בתשובה כ-12 שנים קודם לכן). רבינו אמר לרב שפירא: "אתה רואה את הרב אורי זוהר? הוא שניה לי את החיים". הרב שפירא התפלא מאוד. ר' רפאל כבר היה גאון עצום עוד לפני שהרב אורי זוהר חזר בתשובה. איך בעל תשובה, אומנם לא טרי, יכול להשפיע השפעה כזאת אדירה על בן עליה כמו ר' רפאל? רבינו סיפר לו. הרב אורי זוהר היה צריך לשלוח את בנו לישיבה גדולה. הוא חיפש ישיבה שלומדים בה בקצב קצת יותר מהיר ממה שמקובל ברוב הישיבות הליטאיות. הוא קרא מכתבים של מרן הגרא"מ שך שהרבה לחזור על הטענה הזאת שצריכים ללמוד בקצב מהיר יותר, אבל הוא לא מצא ישיבה שמיישמת את מה שאמר מרן הרב שך.

הרב אורי זוהר ניגש אל מרן הגרא"מ שך ואמר לו: "ילמדנו רבינו, הרי אין שום ישיבה שעומדת בקצב שראש הישיבה שואף אליו. אולי הגיע הזמן להקים ישיבה שכן תעמוד בקצב הזה?". הרב שך ענה: "נכון, הגיע הזמן!". הרב אורי שאל: "איך עושים את זה למעשה?". הרב שך השיב: "כדאי לדבר על כך עם רבי רפאל טוקצ'ינסקי מירושלים, אולי הוא יוכל לעזור בעניין". הרב שך הזהיר את הרב אורי שלא יאמר זאת משמו, אלא יפנה לרב טוקצ'ינסקי בשם עצמו. הרב אורי הגיע לרבינו ואמר: "כבוד הרב, אולי הגיע הזמן שיקימו ישיבה שבה לומדים עיון בקצב מהיר יותר כמו שאתם לומדים, מספיקים מסכתות וסדרים שלמים ולא עוסקים זמן שלם בשבעה דפים בודדים". רבינו הסכים איתו: "בודאי שצריכים להקים ישיבה כזאת, אבל איך זה קשור אליי?". הרב אורי ענה: "אני חושב שכבודו מתאים לזה יותר מכל אחד אחר. הרי אתה למדת עשרות דפים ביום, כשהיית בחור בישיבה. אתה למדת את כל הש"ס עם ראשונים ואחרונים. מי כמוך יכול עוד להקים כזאת ישיבה שבה ילמדו לימוד יסודי בקצב מהיר יותר?". רבינו לא הבין מה הרב אורי רוצה ממנו ואמר: "ידידי היקר, אני ב"ה מסודר בחיים. יש לי שעות ארוכות ללמוד בלי עין הרע. אני מתפרנס בכבוד כמגיד שיעור בישיבה. יש לי תוספת מהמשרה שלי כראש כולל אברכים. יש לי עוד כמה משרות. ב"ה, לא חסר לי שום דבר. אני יכול ללמוד בשקידה ובהנאה. למה אני צריך פרויקט כזה על הראש שלי? ללכת ולחפש מקום, לאתר צוות, לגייס בחורים ולהתחיל לייסד ישיבה? הנח לי ואשאר במקום שבו אני נמצא היום".

הרב אורי זוהר נעץ בו מבט מלא משמעות ואמר לרבינו: "**גם אני הייתי מסודר! היה לי כסף בשפע. היה לי כבוד! אנשים העריצו אותי בארץ וברחבי העולם. הקריירה שלי רק הלכה והשתבחה ככל שעבר הזמן. לא היה חסר לי כלום!** אבל ברגע שהבנתי שרצון ה' הוא שאני אעשה משהו אחר, קמתי ועשיתי מעשה. נטשתי מאחורי את חיי העושר והכבוד. פניתי להיות בעל תשובה, עני ואביון, לא מחפש שום דבר, רק לעשות את רצון ה'. אתה שזכית לגדול על התורה והעובדה, אתה אומר לי שאתה מסודר בחיים ולכן אתה לא רוצה להקים ישיבה ולחולל שינוי בזמן שגם אתה מסכים שהוא נצרך ואפילו חיוני בעולם התורה?". "דבריו זעזעו אותי", רבינו סיפר, "האם הגענו לעולם הזה כדי להיות 'מסודרים'? זאת השליחות שלנו כאן? להתמקם במקום שנוח לנו ולהישאר בו כל ימי חיינו? כל אחד מאיתנו קיבל שליחות ואנחנו צריכים לבצע את השליחות שלנו. אחרי אותה שיחה עם הרב אורי זוהר קמתי והתחלתי להתארגן להקמת ישיבה, ואכן הקמתי את הישיבה בירוחם בעקבות השיחה הזאת. הוא אשר אמרתי שהרב אורי זוהר שניה לי את החיים!".

(מעובד מדברי הגאון ר' יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על השליחות של כל אחד ואחד-הופיע בלקראת שבת)

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים